

**Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων -
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Δημοκρίτειο
Πανεπιστήμιο Θράκης
Τμήμα Οικονομικών Επιστημών - Αριστοτέλειο
Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Τμήμα Οργάνωσης και Διοίκησης Επιχειρήσεων -
Πανεπιστήμιο Πειραιά**

**Διαπανεπιστημιακό Διατμηματικό Πρόγραμμα
Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Τοπική και Περιφερειακή Ανάπτυξη και Αυτοδιοίκηση»**

**ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ-Η
ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ**

Όνοματεπώνυμο Συγγραφέα: Μποζάς Ηλίας

Κόρινθος, Φεβρουάριος 2017

**Department of Political Studies and International
Relations - University of Peloponnese
Department of Economics - Democritus University of
Thrace
Department of Economics - Aristotle University of
Thessaloniki
Department of Business Administration - University
of Piraeus**

**Master Program in
«Local and Regional Government and Development»**

**NATIONAL AND EUROPEAN ASPECT OF THE
SOCIAL POLICY OF THE LOCAL
AUTHORITIES - THE CASE OF THE
MUNICIPALITY OF VRILISSIA**

Author name: Ilias Bozas

Corinth, February 2017

Ευχαριστίες

Θα ήθελα να ευχαριστήσω ιδιαίτερος το καθηγητή μου, του οποίου η συμβολή και καθοδήγηση υπήρξε πολύτιμη και καθοριστική στη διεξαγωγή της διπλωματικής μου μελέτης, καθώς επίσης και την οικογένειά μου για την υποστήριξή της καθ' όλο το διάστημα των σπουδών μου. Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω όσους, από το φιλικό και εργασιακό μου περιβάλλον, προσέφεραν αμέριστη συμπαράσταση και βοήθεια στην εκπλήρωση του μεταπτυχιακού μου.

ΕΘΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ - Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΒΡΙΑΛΗΣΣΙΩΝ

Σημαντικοί Όροι-Ακρωνύμια:

ΟΤΑ= Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης

ΑΜΕΑ=Άτομα με αναπηρία

CEC =Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συνδικαλιστικών Οργανώσεων

CCEP= Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίων Επιχειρήσεων

UNICE= Ένωση Συνομοσπονδιών Βιομηχανικών και Εργοδοτών της Ευρώπης

ΕΚΤ= Ευρωπαϊκό κοινωνικό ταμείο

ΕΣΠΑ= Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης

ΚΑΠΗ= Κέντρα ανοιχτής προστασίας ηλικιωμένων

ΟΚΠΑ= Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης

Ο.Ε.Υ= Οργανισμός εσωτερικής υπηρεσίας

Ν.Π.Δ.Δ=Νομικό πρόσωπο δημόσιου δικαίου

ΤΕΒΑ/FEAD= Επισιτιστική και Βασική Υλική Συνδρομή για τους Άπορους

ΚΥΑ=Κανονισμός υπουργικών αποφάσεων

ΤΕΒΑ=Ταμείο ευρωπαϊκής βοήθειας απόρων

ΕΤΠΑ=Ευρωπαϊκό ταμείο περιφερειακής ανάπτυξης

Π.Ε.Π=Περιφερειακό επιχειρησιακό πρόγραμμα

Περίληψη

Η παρούσα μελέτη ασχολήθηκε με το ζήτημα της εθνικής και ευρωπαϊκής διάστασης της κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ εστιάζοντας στη περίπτωση του δήμου Βριλησσιών. Η εργασία ολοκληρώθηκε μέσα από έξι κεφάλαια όπου πιο συγκεκριμένα, το πρώτο κεφάλαιο αποτέλεσε εισαγωγική ενότητα αναφέροντας το σκοπό και τους στόχους της μελέτης, το αντικείμενο και τους λόγους επιλογής της εργασίας καθώς και τη δομή. Στη συνέχεια το δεύτερο κεφάλαιο εστίασε στην Ευρωπαϊκή διάσταση της Κοινωνικής Πολιτικής, αναλύοντας τα Κοινωνικά θέματα και τομείς παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης και το Κοινωνικό ταμείο της Ευρώπης. Επίσης αναλύθηκαν οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και τα Κοινοτικά κοινωνικά προγράμματα. Δόθηκαν παραδείγματα κοινωνικής πολιτικής στις Ευρωπαϊκές χώρες, αλλά και παράδειγμα καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε θέσεις εργασίας για αλιείς με ειδικές ανάγκες. Το τρίτο κεφάλαιο εμβάθυνε στην Εθνική και Περιφερειακή Διάσταση Κοινωνικής Πολιτικής, κάνοντας λόγο αρχικά για την Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη, αλλά και τη περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη. Έπειτα το τέταρτο κεφάλαιο εμβάθυνε στην Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση και την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής. Έγινε ιδιαίτερη αναφορά για τη τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα και την άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής καθώς και τις ωφελούμενες Κοινωνικές δομές-παροχών. Επιπλέον αναφέρθηκαν στοιχεία για το θεσμικό πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ. Το πέμπτο κεφάλαιο εστίασε στο παράδειγμα των κοινωνικών δομών του Δήμου Βριλησσιών αναλύοντας αρχικά την Ιστορία και οικονομικά χαρακτηριστικά αλλά και η κοινωνική πολιτική στο Δήμο Βριλησσιών-Ν.Π.Δ.Δ. Ιδιαίτερη αναφορά έγινε για το προφίλ των ωφελούμενων από τις παροχές. Τέλος, η εργασία έκλεισε με το έκτο κεφάλαιο όπου αναπτύχθηκε ο επίλογος.

Λέξεις κλειδιά: ΟΤΑ, κοινωνική πολιτική, κοινωνικό ευρωπαϊκό ταμείο, κοινωνική ένταξη, δήμος Βριλησσιών.

NATIONAL AND EUROPEAN ASPECT OF THE SOCIAL POLICY OF THE LOCAL AUTHORITIES - THE CASE OF THE MUNICIPALITY OF VRILISSIA

Abstract

This study addressed the issue of the national and European aspect of the social policy of the local authorities focusing on the case of the Municipality of Vrilissia. The study was completed through six chapters where more specifically, the first chapter presented an introduction stating the purpose and objectives of the study, the topic and the reasons for the selection of this topic and the structure of the study. Then the second chapter focused on the European aspect of the social policy, analyzing the social issues and areas of the European Union intervention and the European Social Fund. Also, the community initiatives and the community social programs were analyzed. Certain examples of the social policy in European countries were presented, and also an example of good practices at the European level in relation to jobs for fishermen with disabilities. The third chapter deepened in the national and regional aspect of the social policy, referring initially to the national strategy for social inclusion, and the regional strategy for social inclusion. The fourth chapter focused on the Greek local authorities and the social policy they implement. Specifically, a reference was made to the local authorities in Greece, their social policy and the benefited social structures-benefits. In addition, information was presented in relation to the institutional framework of the social policy of the local authorities. The fifth chapter focused on the example of the social structures of the Municipality of Vrilissia initially analyzing the history and economics and the social policy in the Municipality of Vrilissia. Particular reference was made to the profile of the beneficiaries. Finally, the study was completed with the sixth chapter and the conclusion for the whole study.

Keywords: Local authorities, social policy, European social fund, social inclusion, Municipality of Vrillissia

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<i>Κεφάλαιο 1^ο Εισαγωγική Ενότητα</i>	12
1.1 Εισαγωγή	12
1.2 Σκοπός και Στόχοι μελέτης	13
1.3 Αντικείμενο της μελέτης	13
1.4 Λόγοι επιλογής του θέματος	13
1.5 Δομή της μελέτης	13
<i>Κεφάλαιο 2^ο Η Ευρωπαϊκή διάσταση της Κοινωνικής Πολιτικής</i>	15
2.1 Ιστορική προσέγγιση και παρουσίαση της Ευρωπαϊκής κοινωνικής Πολιτικής	15
2.2 Κοινωνικά θέματα και τομείς παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης	17
2.3 Το Κοινωνικό ταμείο της Ευρώπης	21
2.4 Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και τα Κοινοτικά κοινωνικά προγράμματα	22
2.5 Παραδείγματα κοινωνικής πολιτικής στις Ευρωπαϊκές χώρες	22
2.5.1 Παράδειγμα καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε άτομα με αναπηρίες και προβλήματα όρασης	25
2.5.2 Παράδειγμα καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε θέσεις εργασίας για αλιείς με ειδικές ανάγκες	27
2.5.3 Η Ευρωπαϊκή διάσταση της Κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ	27
<i>Κεφάλαιο 3^ο Εθνική και Περιφερειακή Διάσταση Κοινωνικής Πολιτικής</i>	32
3.1 Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη	32
3.2 Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη	33

3.2.1 Το κράτος Πρόνοιας στην Ευρώπη και η κοινωνική πολιτική του 20 ^{ου} αιώνα _____	35
3.2.2 Ο Ρόλος της Κοινωνίας των Πολιτών και του «Τρίτου Τομέα» στην Κοινωνική Πολιτική _____	42
Κεφάλαιο 4^ο Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση και άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής _____	43
4.1 Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα και η άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής _____	43
4.2 Ωφελούμενος Κοινωνικών δομών-παροχών _____	43
Περιβαλλοντολογικές Δραστηριότητες _____	44
4.3 Θεσμικό πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ –Οι αλλαγές του Καλλικράτη στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής _____	47
Κεφάλαιο 5^ο Το παράδειγμα των κοινωνικών δομών του Δήμου Βριλησίων	49
5.1 Ιστορία και Οικονομικά Χαρακτηριστικά _____	49
5.2 Η κοινωνική πολιτική στο Δήμο Βριλησίων-Ν.Π.Δ.Δ. Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης Δήμου Βριλησίων _____	49
5.2.1 Η οργανωτική δομή _____	50
5.2.2 Παροχή υπηρεσιών _____	51
5.2.3 Ψυχοκοινωνική υποστήριξη ασθενών _____	53
5.2.4 Κοινωνικά Ιατρεία-Κοινωνικό Φαρμακείο _____	55
5.2.5 Πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι _____	58
5.2.6 Πρόγραμμα λειτουργίας Κέντρου Ανοιχτής Περίθαλψης Ηλικιωμένων _____	59
5.3 Προφίλ των ωφελούμενων από τις παροχές _____	61
Κεφάλαιο 6^ο Συμπεράσματα-κατευθύνσεις προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση κοινωνικής στρατηγικής για το Δήμο Βριλησίων _____	62
Βιβλιογραφία _____	67

Κατάλογος γραφημάτων

Γράφημα 3-1 Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού 2009-2013	32
--	----

Κεφάλαιο 1^ο Εισαγωγική Ενότητα

1.1 Εισαγωγή

Οι ταχύτατες μεταβολές που συμβαίνουν στην εποχή μας διαμορφώνουν νέες συνθήκες ζωής όσον αφορά στην ανάπτυξη και στην προοπτική της Τοπικής

Αυτοδιοίκησης. Οι τοπικές κοινωνίες, αξιοποιώντας τις δυνατότητες που παρέχονται σήμερα, μπορούν να επιδιώξουν και τελικά να πετύχουν την πολύπλευρη ενδυνάμωσή τους. Δύνανται να αποτελέσουν σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές οντότητες και να θεμελιώσουν τις προϋποθέσεις για υψηλότερο επίπεδο ζωής (Επιτροπή, 2011).

Ο ρόλος που διαδραματίζουν οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) στην ανάπτυξη είναι ιδιαίτερος σημαντικός. Σπουδαίος αρωγός των Ο.Τ.Α. - προς την κατεύθυνση της βιώσιμης τοπικής ανάπτυξης - είναι η κατάρτιση και στοιχειοθέτηση των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων, που περιλαμβάνουν τους άξονες των αναπτυξιακών δραστηριοτήτων κάθε σύγχρονου Δήμου.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, εντός πλαισίων των αρμοδιοτήτων της, επιχειρεί την εφαρμογή μιας σειράς και δράσεων, υποδεικνύοντας εναλλακτικές λύσεις ή προσπαθώντας να καλυτερεύσει καταστάσεις που σχετίζονται με συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα. Αυτές οι κοινωνικές παρεμβάσεις έχουν πιλοτικό χαρακτήρα και στοχεύουν στην κάλυψη της αναποτελεσματικότητας των εθνικών κοινωνικών πολιτικών (Επιτροπή, 2012).

Οι νέες συνθήκες που διαμορφώνονται τόσο σε Ευρωπαϊκό όσο και σε Εθνικό επίπεδο, καλούν την τοπική κοινωνία να ανταποκριθεί σε προκλήσεις, να επιλύσει κρίσιμα προβλήματα και να αξιοποιήσει ευκαιρίες.

1.2 Σκοπός και Στόχοι μελέτης

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να εξετάσει την εθνική και ευρωπαϊκή διάσταση της κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ. Επί μέρους στόχοι είναι να διασαφηνιστεί ο ρόλος των ΟΤΑ, να δοθεί η σημασία της κοινωνικής πολιτικής και να μελετηθεί σε βάθος η λειτουργία των ΟΤΑ του δήμου Βριλησίων.

1.3 Αντικείμενο της μελέτης

Η εν λόγω μελέτη έχει ως αντικείμενο της την εις βάθος μελέτη της λειτουργίας των ΟΤΑ του δήμου Βριλησίων και πώς λειτουργεί μέσα από την εθνική και ευρωπαϊκή διάσταση της κοινωνικής πολιτικής.

1.4 Λόγοι επιλογής του θέματος

Οι λόγοι που οδήγησαν το γράφοντα να επιλέξει το παρόν θέμα, είχαν να κάνουν από τη μια με το ενδιαφέρον του για την κοινωνικά ευαίσθητη ομάδα των ατόμων ΑΜΕΑ και από την άλλη το κοινωνικό ενδιαφέρον του για το εν λόγω ζήτημα ειδικά στη λειτουργία και τη σημασία των ΟΤΑ, οδηγώντας τους μελλοντικά, σε μια διαφορετική δυναμική και βοηθώντας τους να αναπτυχθούν σύμφωνα με τα εθνικά και ευρωπαϊκά πρότυπα της κοινωνικής πολιτικής. Όλα τα παραπάνω θεωρήθηκαν σημαντικό και άξια προς μελέτη σε σχέση με την εφαρμογή τους στον επιλεγμένο προς εξέταση δήμο Βριλησίων.

1.5 Δομή της μελέτης

Η παρούσα εργασία πρόκειται να ολοκληρωθεί μέσα από έξι κεφάλαια, όπου πιο αναλυτικά, το πρώτο κεφάλαιο θα αποτελέσει το εισαγωγικό σημείωμα της εργασίας, το δεύτερο κεφάλαιο θα εμβαθύνει στην Ευρωπαϊκή διάσταση της Κοινωνικής Πολιτικής και στην Ευρωπαϊκή διάσταση της κοινωνικής πολιτικής

των ΟΤΑ. Το τρίτο κεφάλαιο θα εστιάσει στην Εθνική και Περιφερειακή Διάσταση Κοινωνικής Πολιτικής, κάνοντας λόγο για την Εθνική Στρατηγική για την κοινωνική ένταξη, την περιφερειακή στρατηγική για την κοινωνική ένταξη. Επίσης θα αναφερθεί το κράτος πρόνοιας στην Ευρώπη και η κοινωνική πολιτική του 20ου αιώνα καθώς και ο ρόλος της κοινωνίας των πολιτών και του «Τρίτου Τομέα» στην Κοινωνική Πολιτική. Το τέταρτο κεφάλαιο θα αναφερθεί στην ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση και άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής όπως και στο θεσμικό πλαίσιο των ΟΤΑ. Το πέμπτο κεφάλαιο θα κάνει λεπτομερή ανάλυση στο παράδειγμα των κοινωνικών δομών του Δήμου Βριλησίων αναλύοντας όλα τα υπάρχοντα προγράμματα βοήθειας και παροχής υπηρεσιών. Τέλος, η εργασία θα κλείσει με τον επίλογο όπου θα καταγραφούν τα συμπεράσματα που θα προκύψουν από την εργασία.

Κεφάλαιο 2^ο Η Ευρωπαϊκή διάσταση της Κοινωνικής Πολιτικής

2.1 Ιστορική προσέγγιση και παρουσίαση της Ευρωπαϊκής κοινωνικής Πολιτικής

Σύμφωνα με τις Ευρωπαϊκές Συνθήκες τα κοινωνικά θέματα αντιμετωπίζονται οριακά και συσχετίζονται με τις ανάγκες της οικονομικής ενοποίησης (Σακελλαρόπουλος, 1993). Οι αρχές κοινωνικής πολιτικής που εμπεριέχονται σ' αυτά τα κείμενα είναι συμπληρωματικές των βασικών οικονομικών στόχων.

Αναφορικά με το προοίμιο της ιδρυτικής Συνθήκης της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (Ρώμη, 1957), εκφράζεται ότι σκοπός της Κοινότητας είναι «η σταθερή βελτίωση των όρων διαβίωσης και απασχόλησης των λαών». Οι κοινωνικές διατάξεις που περιέχονται στη Συνθήκη αφορούν την ελεύθερη κυκλοφορία και εγκατάσταση των εργαζομένων, την κοινωνική κάλυψη των διακινουμένων εργατών και την ισότητα μεταχείρισης των αμοιβών μεταξύ ανδρών και γυναικών. Με τα άρθρα 123 και 126 προσδιορίζεται η ίδρυση του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και στο άρθρο 128 καταγράφεται η ανάγκη υλοποίησης κοινής πολιτικής επαγγελματικής εκπαίδευσης (Βεργίδης, 2015).

Το χρονικό διάστημα 1969-1985, παρά τη θεωρητική αναγνώριση της σημασίας της Κοινωνικής Πολιτικής στη Συνδιάσκεψη Κορυφής της Χάγης (1969) και του Παρισιού (1972), αυτή δεν απέκτησε την «ισοτιμία» της έναντι της οικονομικής πολιτικής. Η κρίση της οικονομίας, η αύξηση του ανέργου ποσοστού, η διεύρυνση της Κοινότητας, η έλλειψη συναίνεσης και η δυσκολία επίτευξης ομοφωνίας συνέβαλαν σ' αυτό. Ήταν φανερή η έλλειψη συγκροτημένης αντίληψης για την ευρωπαϊκή κοινωνική πολιτική και η έλλειψη πολιτικής βούλησης για την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών στα κοινωνικά ζητήματα.

Η Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη υπεγράφη το 1986 και στο άρθρο ΠΟΑ ορίζει ως πολιτικό στόχο της Κοινότητας «την ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής αλληλεγγύης, με σκοπό να προωθηθεί μια αρμονική ανάπτυξη της Κοινότητας ως όλου». Προτεραιότητα όμως, εξακολουθεί να είναι η υλοποίηση της Ενιαίας Εσωτερικής Αγοράς. Αναφορικά με το άρθρο 118α προσδιορίζεται η αρχή της ειδικής πλειοψηφίας σε ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων, με σκοπό να βελτιωθεί το «εργασιακό περιβάλλον». Με το άρθρο 118β επιφορτίζεται στην Επιτροπή η προώθηση σε κοινοτικό επίπεδο της ανάπτυξης του διαλόγου μεταξύ των κοινωνικών εταίρων, που είναι δυνατόν να καταλήξει και σε συμβατικές σχέσεις (Λάβδας, 2015).

Το 1989 ψηφίστηκε, με αποχή της Μ. Βρετανίας, ο «Κοινοτικός Χάρτης των θεμελιωδών κοινωνικών δικαιωμάτων των εργαζομένων». Το αίτημα για την ψήφιση του «Κοινωνικού Χάρτη» διατυπώθηκε πρωτίστως από τα Ευρωπαϊκά Συνδικάτα. Ο Χάρτης αναφέρεται σε 12 για τους εργαζόμενους θέματα - δικαιώματα. Το περιεχόμενο του Χάρτη δεν είχε δεσμευτικό χαρακτήρα, αλλά διακηρυκτικό. Τα περισσότερα δικαιώματα που αναφέρονται αποτελούσαν, ήδη, εθνικό δίκαιο των κρατών - μελών.

Το διάστημα τη Συνδιάσκεψη του Maastricht (1992) υπεγράφη η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Με αυτήν επιδιώκεται, πέρα από την οικονομική, μια στενότερη πολιτική και πολιτιστική ένωση μεταξύ των κρατών μελών. Ως κύριος στόχος προσδιορίζεται η οικονομική και νομισματική ενοποίηση. Οι κοινωνικές και πολιτικές παρεμβάσεις διατυπώθηκαν σε ένα κείμενο που συνόδευε τη Συνθήκη, το Κοινωνικό Πρωτόκολλο. Στους στόχους της Κοινότητας, σύμφωνα με το άρθρο 3, γίνεται λόγος για συμβολή της στην επίτευξη μιας κοινής πολιτικής περιβάλλοντος, στην παιδεία και κατάρτιση, στην ανάπτυξη του πολιτισμού των κρατών μελών και στην προστασία των καταναλωτών. Σύμφωνα με την τροπολογία του άρθρου 118α παρ. 2 επεκτείνεται η αρχή της ειδικής πλειοψηφίας στα θέματα ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων,

ισότητας ανδρών και γυναικών σχετικά με τις ευκαιρίες στην αγορά εργασίας και επαγγελματικής ένταξης ατόμων που αποκλείονται από την αγορά εργασίας. Αναφορικά με το Κοινωνικό Πρωτόκολλο και σύμφωνα με τον κοινωνικό διάλογο, η Επιτροπή θα πρέπει να πληροφορεί και να διαβουλεύεται τους κοινωνικούς εταίρους, οι οποίοι είναι δυνατόν να ζητήσουν από κοινού την εφαρμογή κοινοτικών οδηγιών σε εθνικό επίπεδο ενώ αναγνωρίζονται και οι ευρωπαϊκές συλλογικές συμφωνίες που συνάπτονται μεταξύ των εταίρων.

Αναφορικά με το θεσμικό πλαίσιο είναι δυνατόν να τονιστεί ότι οι κοινωνικές δράσεις της Κοινότητας έχουν χαρακτήρα αποσπασματικό και δεν συγκροτούν μια ενιαία κοινωνική στρατηγική. Ως βασική αρχή παρέμβασης στα κοινωνικά ζητήματα παραμένει η αρχή της επικουρικότητας και η εθνική προτεραιότητα. Στη σημερινή εποχή, οι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι η επίτευξη της σύγκλισης των οικονομιών των κρατών μελών και η αύξηση της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της Ένωσης. Στη σημερινή εποχή, αναφορικά τη δράση της Κοινότητας στον κοινωνικό τομέα, δίνεται έμφαση στην καταπολέμηση της μαζικής ανεργίας, στην καθιέρωση ίσως ευκαιριών για άνδρες και γυναίκες, στην καταπολέμηση της ανεργίας των νέων, και του κοινωνικού αποκλεισμού. Επίσης, παρατηρείται τόνωση των κοινοτικών πρωτοβουλιών και αύξηση του ενδιαφέροντος τομείς της Κοινωνικής Πολιτικής, όπως για θέματα περιβάλλοντος και πολιτισμού.

2.2 Κοινωνικά θέματα και τομείς παρέμβασης της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η Ευρωπαϊκή Κοινότητα προβαίνει σε δράσεις για την αντιμετώπιση συγκεκριμένων κοινωνικών προβλημάτων. Τα κοινωνικά θέματα στα οποία η Κοινότητα παρεμβαίνει για να συμπληρώσει τα κενά των εθνικών πολιτικών και

για να καλύψει μέρος των αναγκών των ευρωπαϊών πολιτών είναι (ΕΕΤΑΑ, 1995):

- η καταπολέμηση της ανεργίας

Το πρόβλημα της ανεργίας απασχολεί την Κοινότητα από την δεκαετία του 1970. Βάσει των ερευνών και των στατιστικών στοιχείων, το πρόβλημα της ανεργίας επιτείνεται με τις περιφερειακές ανισότητες και με τις ανισότητες μεταξύ διαφόρων δημογραφικών και κοινωνικών ομάδων. Έτσι, από την ανεργία επηρεάζονται κατά κύριο λόγο οι νέοι, οι γυναίκες, και οι χώρες του Νότου, όπως και μονογονεϊκές οικογένειες μετανάστες κτλ.

Το 1974 υλοποιήθηκε το αρχικό Πρόγραμμα Δράσης υπέρ των ανέργων, με σημαντικό στοιχείο την απόφαση για συντονισμό των ενεργειών των εθνικών υπηρεσιών απασχόλησης. Στα πλαίσια της καταπολέμησης της ανεργίας οι τομείς πληροφοριών, έρευνας της αγοράς εργασίας, καλυτέρευση των στατιστικών μεθόδων, συνεχώς βελτιώνονται. Το 1968 εφαρμόστηκε σύστημα ανταλλαγών προσφορών και αιτήσεων εργασίας σε κοινοτικό επίπεδο (SEDOC), το 1982 λειτούργησε το σύστημα «Αμοιβαίας Πληροφόρησης για τις Πολιτικές Απασχόλησης» (MISER), το 1989 ετέθη σε λειτουργία το πληροφοριακό δίκτυο «Δίκτυο Συντονιστών της Απασχόλησης» (NEC). Μία σειρά προγραμμάτων δράσης αφορούν αυτούς τους τομείς, όπως το LEDA, το SPEC, ERGO, καθώς και κοινοτικές πρωτοβουλίες, όπως η EUROFORM, η NOW κ.α.

- η ανάπτυξη του κοινωνικού διαλόγου

Η πρωτοβουλία για την έναρξη του κοινωνικού διαλόγου σε κοινοτικό επίπεδο ανήκει στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η πρώτη συνάντηση των κοινωνικών εταίρων έλαβε χώρα το 1985. Μειτείχαν εκπρόσωποι της Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Συνομοσπονδίας Συνδικαλιστικών Οργανώσεων (CEC), του Ευρωπαϊκού Κέντρου Δημοσίων Επιχειρήσεων (CCEP) και της Ένωσης

Συνομοσπονδιών Βιομηχανικών και Εργοδοτών της Ευρώπης (UNICE). Κατά την εξέλιξη του διαλόγου, συγκροτήθηκαν ομάδες εργασίας με ισότιμη εκπροσώπηση όλων των πλευρών. Οι αποφάσεις των ομάδων εργασίας καταγράφονται υπό μορφή «Κοινών Γνωμών» και δεν συνεπάγονται υποχρεώσεις για τους κοινωνικούς εταίρους. Ένα άλλο όργανο κοινωνικού διαλόγου, το οποίο προβλέπονται και από τη Συνθήκη της ΕΟΚ, είναι η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, όπου μετέχουν εκπρόσωποι εργοδοτών, εργατών, γεωργών, επαγγελματιών, καταναλωτών και άλλων ομάδων συμφερόντων.

- η ισότητα μεταχείρισης ανδρών και γυναικών

Το θέμα της ισότητας ανδρών και γυναικών αναφέρεται και στην Συνθήκη της ΕΟΚ, στο άρθρο 119, απασχόλησε δηλαδή από πολύ νωρίς την Κοινότητα, όμως η υλοποίηση των επιταγών του άρθρου άρχισε το 1975 με την έκδοση μιας σειράς Οδηγών και Συστάσεων. Επίσης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, από το 1977, χρηματοδοτεί προγράμματα εκπαίδευσης γυναικών. Η Κοινότητα, παράλληλα προς το νομοθετικό της έργο, εφαρμόζει ειδικά προγράμματα για την προώθηση της ισότητας στην πράξη και την αλλαγή στάσεων και αντιλήψεων των μελών της κοινωνίας. Στα πλαίσια ενός τέτοιου προγράμματος ιδρύθηκε και μια ειδική Επιτροπή για την Ισότητα, η οποία λειτουργεί ως συμβουλευτικό όργανο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής.

- η προστασία των ατόμων με ειδικές ανάγκες

Η κοινωνική και οικονομική ένταξη των ατόμων με ειδικές ανάγκες θεωρείται ένα σημαντικό ζήτημα της κοινωνικής πολιτικής της Κοινότητας. Το πρώτο Πρόγραμμα Δράσης θεσπίστηκε από το Συμβούλιο το 1981. Στα πλαίσια αυτού ιδρύθηκε μια τράπεζα και ένα δίκτυο πληροφοριών για τα προβλήματα αυτών των ατόμων. Επιπλέον, με μια σειρά προγραμμάτων, όπως το HELIOS.

- η καταπολέμηση της φτώχειας

Το πιο σοβαρό πρόβλημα που αντιμετωπίζουν τα Κράτη της Κοινότητας, από τα μέσα του 1970, είναι οι δυσμενείς εξελίξεις στην αγορά εργασίας

Η φτώχεια στη σημερινή εποχή παρουσιάζει μεγάλη κοινωνική, επαγγελματική και γεωγραφική διασπορά και είναι αιτία κοινωνικού αποκλεισμού.

Σύμφωνα με αυτό υλοποιήθηκαν διεθνείς μελέτες και εφαρμόστηκαν 50 τοπικά πιλοτικά προγράμματα, με κύριο στόχο την έρευνα όλων των διαστάσεων του φαινομένου. Το 1985 εφαρμόστηκε το Δεύτερο Πρόγραμμα Καταπολέμησης της Φτώχειας, που είχε στόχο τη μελέτη των μηχανισμών.

Κατόπιν της εφαρμογής του Δεύτερου Προγράμματος και παρά τα θετικά του πορίσματα, εμφανίστηκε ότι στα πιο πολλά κράτη μέλη ο αριθμός των φτωχών διήρκησε να αυξάνεται, ενώ εμφανίζονταν όλο και περισσότερα φαινόμενα ρατσισμού και περιθωριοποίησης αυτών. Έτσι, διαμορφώθηκε το τρίτο «Μεσοπρόθεσμο πρόγραμμα κοινοτικής δράσης για την οικονομική και κοινωνική ένταξη των λιγότερο ενισχυμένων ομάδων», με ανεπίσημο τίτλο «Φτώχεια 3». Οι βασικές αρχές θεωρούνται: η πολυδιάστατη κατανόηση της φτώχειας, που έχει αποτέλεσμα και πολυδιάστατη συνεκτική δράση για την αντιμετώπιση της - η ανάπτυξη εταιρικών σχέσεων μεταξύ των φορέων που το υλοποιούν και η αξιολόγηση κάθε δράσης που σημειώνονται στα πλαίσια του. Οι δράσεις τους «Φτώχεια 3» σχετίζονται κατά κύριο λόγο με: την επίλυση προβλημάτων και την ικανοποίηση αναγκών των πλέον ευάλωτων και μειονεκτούντων ατόμων που ζουν υπό το ελάχιστο στάδιο διαβίωσης και όσων που απειλούνται σοβαρά από φτώχεια, γιατί βιώνουν σε ζώνες βιομηχανικής παρακμής' την ανάπτυξη και εφαρμογή πρότυπων μεθόδων παρέμβασης, που σχετίζονται με ομάδες - στόχους' μελέτες για τους μηχανισμούς περιθωριοποίησης και κοινωνικού αποκλεισμού (EETAA,1995).

Τα ανωτέρω κοινωνικά ζητήματα δεν είναι τα μόνα για τα οποία η Ε.Ε. ενδιαφέρεται και αναπτύσσει δράσεις. Και για άλλα πεδία της Κοινωνικής Πολιτικής, όπως ποιότητα περιβάλλοντος, εκπαίδευση κ.α., έχουν οργανωθεί προγράμματα και δραστηριότητες, όμως για τα προαναφερόμενα υπάρχει εντονότερο ενδιαφέρον και παρουσιάζεται μία προσπάθεια για σφαιρική παρέμβαση.

2.3 Το Κοινωνικό ταμείο της Ευρώπης

Στη διάθεση πόρων για την εφαρμογή αυτών των προγραμμάτων, σημαντική είναι η συμβολή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου (ΕΚΤ) (Πιέρρος και Μιχαλοπούλου 1993). Η λειτουργία του προβλέπεται από τη Συνθήκη της Ρώμης, λειτουργεί από το 1960 και η διαχείριση των πόρων του έχει ανατεθεί στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η αποστολή του ήταν διπλή: η χορήγηση ενισχύσεων και κάλυψη του 50% των δαπανών που στοχεύουν στην επαγγελματική επανεκπαίδευση και επανένταξη ανέργων και η χορήγηση οικονομικών τονώσεων σε εργαζομένους των οποίων η απασχόληση έχει ελλατωθεί ή έχει ανασταλεί προς ώρας λόγω μεταβολών στην επιχείρησή τους.

Κατόπιν μεταρρυθμίσεων, το ΕΚΤ παρεμβαίνει όποτε η οικονομική πολιτική της Κοινότητας έχει αρνητικές επιδράσεις, στην απασχόληση γυναικών, ή νέων κάτω των 25 χρόνων, και για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας. Συμμετέχει στη χρηματοδότηση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης, για αυτοαπασχολούμενους και δρα για την ανάπτυξη και ενίσχυση της σταθερότητας της απασχόλησης σε αγροτικές περιοχές, με καθυστέρηση στην ανάπτυξη και σε περιοχές που πλήττονται από βιομηχανική παρακμή. Επιπλέον, παρεμβαίνει ενισχύοντας συνοδευτικές δράσεις άλλων μελετών διατείνοντας πόρους για ενέργειες που εκπαιδεύουν σε υψηλές τεχνολογίες.

2.4 Οι Κοινοτικές Πρωτοβουλίες και τα Κοινοτικά κοινωνικά προγράμματα

Τα «Κοινοτικά Προγράμματα» και τα «Εθνικά Προγράμματα Κοινοτικού Ενδιαφέροντος» προβάλλουν κατά προτεραιότητα δράσεις που αξιοποιούν το ενδογενές δυναμικό.

Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων ενισχύει επιπλέον διάφορες δράσεις στον αγροτικό κλάδο .

Επιπλέον, ένα σπουδαίο τμήμα κοινοτικών πόρων διοχετεύθηκε για την προώθηση του ενδογενούς δυναμικού, μέσω των σφαιρικών δανείων που χορηγεί η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ένα πρόβλημα για τις χρηματοδοτήσεις αυτές είναι βέβαια οι απαραίτητες τραπεζικές εγγυήσεις) (Lynch and Myrskylä, 2010).

2.5 Παραδείγματα κοινωνικής πολιτικής στις Ευρωπαϊκές χώρες

"Η υιοθέτηση της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση (Ε.Σ.Α.) έγινε για πρώτη φορά το 1994 στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Έσσεν, κατοχυρώθηκε και αποκρυσταλλώθηκε θεσμικά τρία χρόνια αργότερα με τη Συνθήκη του Άμστερνταμ και αναμορφώθηκε σημαντικά στη σύνοδο κορυφής του Λουξεμβούργου το ίδιο έτος (1997)¹⁶" (Korpi, Walter. 2003).

"Παράγοντες της αγοράς εργασίας αποτελούν οι κοινωνικοί εταίροι, δηλαδή οι ενώσεις εργαζομένων, οι συνδικαλιστικές οργανώσεις και οι οργανώσεις των εργοδοτών. Οι ευρωπαϊκές κεντρικές οργανώσεις τους, η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία Εργοδοτών, η Ευρωπαϊκή Συνομοσπονδία

Συνδικαλιστικών Οργανώσεων και το Ευρωπαϊκό Κέντρο Δημοσίων Επιχειρήσεων παίζουν σημαντικό ρόλο και συνεισφέρουν με καθιερωμένες διαδικασίες στη διαμόρφωση της ευρωπαϊκής πολιτικής για την απασχόληση και της κοινωνικής πολιτικής. Η συνθήκη του Άμστερνταμ κατέστησε τις παραπάνω ενώσεις από εξειδικευμένους συμβούλους των ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων σε από κοινού αρμόδιους για την λήψη αποφάσεων" (Κορρί, 2003).

Η άνοδος του ποσοστού των ανέργων και των κοινωνικά αποκλεισμένων, καθιστά απαραίτητη την ύπαρξη κοινωνικής πολιτικής (Iversen and Stephens, 2008)

Η δωρεάν παροχή εκπαίδευσης, υγείας, κ.λπ. είναι ένδειξη ότι η χώρα επιμελείται για την κοινωνία και για τα πιο φτωχά κοινωνικά στρώματα, ότι υφίσταται κοινωνικό κράτος και ότι η ευημερία του κοινωνικού συνόλου ενισχύεται. (Δίκαιος & Χλέτσος, 1999) Η χρήση της έννοιας «κοινωνική πολιτική» «σχετίζεται στην ύπαρξη ενός πλέγματος ή συνόλου ενεργειών που ως στόχο έχουν κάθε υπηρεσία και παροχή προς το κοινωνικό σύνολο (Λιαρόπουλος, 2007).

Η κοινωνική πολιτική είναι κοινωνικό τμήμα, που βελτιώνεται σε συνάρτηση και σε στενότερη σχέση με τα άλλα κοινωνικά πεδία (Titmuss, 1974)

Η κοινωνική πολιτική αποτελείται από προσανατολισμό δράσης, ανάλυση αιτιακών συντελεστών που επιδρούν στις κοινωνικές συνθήκες και παροχές, τη διατύπωση μιας θεωρητικής βάσης για παρέμβαση και τον έλεγχο της ουσίας των κοινωνικών μέτρων με εφαρμοσμένες πολιτικές (Midgley, 1997)

Σύμφωνα με τον (Titmuss, 1974) τα μοντέλα κοινωνικής πολιτικής ταξινομούνται στις παρακάτω κατηγορίες:

α) «Υπολειματικά»

Πρόκειται για ανάγκες οι οποίες καλύπτονται από τον μηχανισμό της αγοράς και η κρατική μέριμνα λειτουργεί επικουρικά μέσα από την κοινωνική ασφάλιση

β) «Βιομηχανικά»

Πρόκειται για ανάγκες οι οποίες καλύπτονται σύμφωνα με την παραγωγικότητα, ενώ η κοινωνική ασφάλιση λειτουργεί συμπληρωματικά π.χ. Μ. Βρετανία

γ) «Θεσμικά ή αναδιανεμητικά»

Πρόκειται για ανάγκες οι οποίες καλύπτονται μέσα από το βασικό σκοπό της εξολοκλήρου κάλυψης των αναγκών εκτός από μηχανισμούς αγοράς

Σύμφωνα με τους (Furniss & Tilton, 1977), το κριτήριο σύμφωνα με τη κατάταξη του βαθμού παρεμβατικότητας του μηχανισμού αγοράς διακρίνεται από τα εξής μοντέλα:

α) «**θετικό κράτος**», όπου κρατική παρέμβαση παρεμποδίζεται σε ενέργειες που έχουν σκοπό την ανάπτυξη της οικονομικής κίνησης

β) «**κοινωνικής ασφάλειας**», όπου οι κοινωνικοοικονομικές ενέργειες διακρίνονται σαφώς

γ) «**κοινωνικό κράτος πρόνοιας**», όπου σκοπός είναι η επίτευξη κοινωνικής ισότητας σε κοινωνικές πολιτικές που εστιάζουν σε κοινωνικούς και όχι τόσο σε οικονομικούς σκοπούς.

2.5.1 Παράδειγμα καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε άτομα με αναπηρίες και προβλήματα όρασης

Το άτομο αναπτύσσει από τα πρώτα παιδικά του χρόνια ένα αίσθημα αποτελεσματικότητας και αυτονομίας και την ικανότητα δημιουργίας σταθερών και ικανοποιητικών σχέσεων με τους άλλους.

Σήμερα η εξέλιξη του ατόμου με ειδικές ανάγκες παρουσιάζει μια αντίστοιχη πορεία. Ο ρυθμός όμως ανάπτυξης και η μετάβαση από το ένα στάδιο στο άλλο μπορεί να διαφέρει ή και να παρατηρούνται κάποιες ιδιαιτερότητες, ανάλογα με τη φύση της αναπηρίας. Όπως έχει ήδη αναφερθεί, οι πρώιμες αλληλεπιδράσεις αλλά και οι κινητικές, γνωστικές ή νοητικές δυσκολίες των ατόμων μπορεί να καθορίσουν τον ρυθμό και την ποιότητα της ψυχοκινητικής εξέλιξης. Ωστόσο είναι συχνά δύσκολο να διαφοροποιηθούν οι πρωτογενείς από τις δευτερογενείς επιπτώσεις της αναπηρίας στην ψυχοκοινωνική ανάπτυξη του ατόμου. Μια κινητική αναπηρία π.χ. μπορεί να δημιουργήσει προβλήματα ως προς τη δυνατότητα επαφής του με το περιβάλλον, να δυσκολέψει την ανεξαρτητοποίηση του, αλλά και να προκαλέσει μια τάση υπερπροστασίας εκ μέρους των άλλων.

Επίσης ένα άτομο για παράδειγμα με προβλήματα όρασης δυσκολεύεται να εξερευνήσει το εξωτερικό περιβάλλον, να δημιουργήσει μία σταθερή εικόνα του εαυτού του. Δευτερογενώς η ικανότητα κοινωνικής ένταξης και η συναισθηματική ωριμότητα του ατόμου με προβλήματα όρασης μπορεί να εξαρτάται από τις προσδοκίες των δικών τους τα πρώτα χρόνια και την ικανότητα τους να δημιουργήσουν άλλα κανάλια επικοινωνίας. Σε ευρωπαϊκό επίπεδο τα άτομα που έχουν προβλήματα όρασης αγγίζουν τα 13 εκατομμύρια περίπου ενώ σε παγκόσμιο επίπεδο τα 40 εκατομμύρια. Τα άτομα αυτά αναγκάζονται να βασίζονται σε παλαιές μεθόδους υποστήριξης όπως τα μπαστούνια ή τη χρήση βοήθειας εκπαιδευμένων σκύλων, με αποτέλεσμα η ζωή τους να κινείται μερικά μέτρα έξω και γύρω από το σπίτι τους, διανύοντας ενδεχομένως μόνο τις

απαραίτητες μετακινήσεις σε γνώριμες για εκείνους διαδρομές. Κάτι τέτοιο, σύντομα οδηγεί το άτομο σε κοινωνική απομόνωση. Είναι σημαντικό να δοθεί βαρύτητα στην ανάπτυξη τεχνολογικών λύσεων. Το 2004 με την ίδρυση του ιδρύματος i-cane συγκεντρώθηκε μέσα από δωρεές και φιλανθρωπίες ένα σεβαστό ποσό οπότε το 2008 το ίδρυμα εφάρμοσε ένα νέο τεχνολογικό επίτευγμα κατά το οποίο παρουσίασε παράδειγμα με τη συμμετοχή ατόμου άτομο χωρίς όραση , κατά το οποίο κινούνταν μέσω αίσθησης των δακτύλων του αποφεύγοντας τα εμπόδια που ήταν μπροστά του και συγχρονίζοντας την ακοή του με τους ήχους του περιβάλλοντος του.

Το σύστημα αυτό μπορεί να εφαρμοστεί από άτομα AMEA αλλά και άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Μετά το πέρας του 2008 τις δράσεις του ιδρύματος ανέλαβε η επιχείρηση i-cane Social Technology BV. Η ανάπτυξη για κάθε νέα τεχνολογική εφαρμογή απαιτεί 5-8 έτη, κάτι που θεωρείται χρονοβόρο και αρνητικός παράγοντας για νέες επενδύσεις από χρηματοδότες που αναμένουν πιο άμεσα αποτελέσματα στα κέρδη τους. Μέσα από το δίκτυο κοινωνικής οικονομίας Ολλανδίας, Βελγίου, Γερμανίας, με συνδυασμό ιδιωτικής και δημόσιας χρηματοδότησης οδήγησε στη δημιουργία νέου ευρωπαϊκού δικτύου με συμμετοχή φορέων όπως IPT, IMEC, ESA και άλλοι. Το 2012 έγινε ένα σημαντικό ξεκίνημα δίνοντας βαρύτητα στην ενίσχυση της ψηφιακής μόρφωσης και ενημέρωσης μιας και υπάρχει αναλφαβητισμός στο κλάδο της πληροφορικής δημιουργώντας σημαντικά εμπόδια σε χρήση υπηρεσιών, εύρεση εργασίας κτλ. Η ψηφιακή ένταξη σκοπό έχει να δημιουργήσει ενεργούς χρήστες AMEA στο κλάδο της γνώσης και της χρήσης των πληροφοριακών συστημάτων έως το 2020, ανεβάζοντας το τεχνολογικό επίπεδο ώστε να συμβαδίζει το επίπεδο με τις υψηλές απαιτήσεις της σημερινής εποχής (Υπουργείο εσωτερικών, 2014-2020).

2.5.2 Παράδειγμα καλών πρακτικών σε ευρωπαϊκό επίπεδο σε θέσεις εργασίας για αλιείς με ειδικές ανάγκες

Η Γαλλική Ομάδα Τοπικής Δράσης Marennnes-Oleon υποστηρίζει το πρόγραμμα που παρουσιάστηκε από την επιχείρηση "Atelier des Gens de Mer" με σκοπό να εξυπηρετήσει επιχειρηματίες αλιείς οι οποίοι έχουν προβλήματα τραυματισμών να επανενταχθούν στο εργασιακό περιβάλλον. Σκοπός είναι να αξιοποιηθούν οι δεξιότητες στο κλάδο αλιείας και γενικότερα σε θαλάσσιες δραστηριότητες.

Έγινε σύσταση ομάδας ορισμένων φορέων όπως για παράδειγμα αλιευτικοί συνεταιρισμοί και αλιείες με ειδικές ανάγκες με σκοπό να μελετήσει και να κάνει ξεκάθαρο ποιες είναι οι ανάγκες που μπορεί να καλύψει αυτή η συνεργασία. Το Atelier de Gens de Mer απασχολεί αλιείς οι οποίοι έχουν κάποιο τραυματισμό ή ειδικές ανάγκες και τους εντάσσει σε εργασίες όπως διάφορες απασχολήσεις στην αλιεία. Το κόστος του έργου αγγίζει τα 89.271,43€ τα οποία προέρχονται από τον άξονα 4 του ευρωπαϊκού ταμείου αλιείας (Υπουργείο εσωτερικών, 2014-2020).

2.5.3 Η Ευρωπαϊκή διάσταση της Κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ

Η στρατηγική τυποποίησης των τακτικών της κοινωνικής πρόνοιας υλοποιείται μέσα από τη κατασκευή «μοντέλων» προκειμένου να περιγραφούν γεγονότα και κοινωνικές τάσεις (Κασίμης, 2012).

Σύμφωνα με τη πιο πρόσφατη ταξινόμηση αναφέρεται ότι μπορεί να υφίσταται κατανόηση των συνεπειών των ποικίλων τύπων καθεστώτων πρόνοιας, σε αναπτυγμένα οικονομικά κράτη, οπότε υπάρχουν καθεστάτα πρόνοιας

ριζοσπαστικά (Skouloudis , and Evangelinos, 2012).

Το κράτος πρόνοιας αποτελεί το καθολικό οργανωσιακό τύπο κάθε σύγχρονης βιομηχανικής μέσα από τη θεσμική οργάνωση των κοινωνικών υπηρεσιών (Κατρούγκαλος, 2004).

Η έννοια του κράτους πρόνοιας σχετίζεται με την προοδευτική περίοδο του αστικού κράτους. (Στασινοπούλου, 1997) Μέσα από άλλη εικόνα του κράτους πρόνοιας, εκφράζεται μέσα από το σχήμα, ανθρωπιστικών αξιών, η προώθηση των πρώτων για την επίτευξη της δεύτερης (Μαλούτας & Οικονόμου, 1988) .

Πολύ σημαντική θέση στη βιβλιογραφία καταλαμβάνει η κατηγοριοποίηση, εκφράζοντας τις σχέσεις κράτους, αγοράς και οικογένειας. (Esping Andersen, 1990)

Ταξινομούνται 3 τύποι προνομιακού καθεστώτος:

α) το φιλελεύθερο μοντέλο που εκφράζεται μέσα από την κοινωνική αρωγή του ελέγχου εισοδήματος (Klitgaard. 2007).

β) Το συντηρητικό μοντέλο που εκφράζεται μέσα από τις σύγχρονες μορφές του κορπορατισμού προσφέροντας παθητική μορφή παροχών ώστε υπάρχει κρατική εξάρτηση και επίσης χαρακτηρίζεται από γραφειοκρατική δυσχέρια (Simoni. 2013).

γ) το κοινωνικο-δημοκρατικό μοντέλο αφορά κυρίως τα μεσαία στρώματα επιδιώκοντας διευρυμένη απο-εμπορευματοποίηση με εφαρμογή κατά κύριο λόγο του εν λόγω μοντέλου στα Σκανδιναβικά κράτη (Scruggs and Allan. 2008).

Εξαιτίας του ότι οι προτεινόμενες τυπολογίες, σημειώνονται στις χώρες της Β. Ευρώπης προτάθηκε ένα ακόμα μοντέλο για τις χώρες της Ελλάδας, της

Ιταλίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας να λάβουν μέρος σε αυτό. Το νότιο μοντέλο αφορά στοιχεία από το μοντέλο του Bismark (Ferrera, 1996) .

Τα εν λόγω κράτη εμφανίζουν κοινά θεσμικά στοιχεία (Μακαρώνης & Παλουκτσή, 2009) όπως:

A. Περιβάλλον

Στα κράτη αυτά υφίσταται εθνική ομοιογένεια εκτός από την Ισπανία αλλά και θρησκευτική ομοιογένεια σε ποσοστό που ξεπερνάει το 94%, με επικρατούσα θρησκεία τον Χριστιανισμό.

Είναι άξιο αναφοράς ότι είναι σημαντική η συμβολή του θρησκευμένου στην εξέλιξη πολιτικών γεγονότων και όχι μόνο. Οροθετούνται και αξίες. Στις χώρες αυτές υπάρχει καθυστέρηση στην εκβιομηχάνιση τους, και σχετικά με το ρυθμό ανάπτυξης του ΑΕΠ, υπάρχει σύγκλιση μεταξύ Ελλάδας και Πορτογαλίας ως πιο φτωχές χώρες και Ισπανίας και Ιταλίας ως πιο δυνατές οικονομικά. Σκοπός και των τεσσάρων χωρών, είναι η συμμετοχή τους σε υπερεθνικούς οργανισμούς σαν του NATO και της ΕΟΚ.

Η πολιτική ιστορία των συγκεκριμένων κρατών, εκφράζεται μέσα από μεγάλες περιόδους ηγεμονίας αλλά και περιόδους αστάθειας και πολέμων

Τέλος σημειώνεται ως κοινό φαινόμενο η μετανάστευση, όπου έπειτα από τον Β΄ παγκόσμιο πόλεμο οι εν λόγω χώρες εξήγαγαν μετανάστες και σήμερα είναι πύλες εισροής μεταναστών από πιο φτωχές χώρες (Ferrera, 1996) .

B. Εισοδηματικές μεταβιβάσεις

Τα κράτη του νοτιου-ευρωπαϊκού μοντέλου, συνιστούν ακραία εκδοχή του «επιδοματοκεντρικού μοντέλου», ηπειρωτικής Ευρώπης με προνομιακή

πολιτική που στηρίζεται σε χρηματική υποστήριξη, και διανέμονται από ένα διαμελισμένο προνομιακό σύστημα.

Η παρεχόμενη προστασία αγγίζει τον διπολισμό δίνοντας παροχές σε στρώματα του πυρήνα του εργατικού δυναμικού, αλλά και προσφέροντας πενιχρή επιδότηση σε όσους είναι σε θεσμοθετημένη εργασία. Στα συγκεκριμένα κράτη δεν υπάρχει εθνικό πρόγραμμα κατώτατου εισοδήματος για πολίτες με ανεπαρκείς πόρους, παρόλο που τελευταία γίνονται κινήσεις για αυτό το φαινόμενο (Ferrera, 1996) .

Γ. Προστασία από κινδύνους

Τα νότια και ευρωπαϊκά κράτη, δεν μοιράζουν ισάξια την προστασία σε όλο το φάσμα των κινδύνων, μιας και το πιο μεγάλο τμήμα των κοινωνικών δαπανών το κατακτούν οι συνταξιοδοτήσεις. Έτσι οι οικογενειακές παροχές είναι πολύ μικρές με αποτέλεσμα να υφίσταται έλλειψη στεγαστικής πολιτικής η οποία αντικαθίσταται από οικογενειακούς και φιλικούς δεσμούς ενεργώντας ως «πρωταρχικό κοινωνικό δίκτυο ασφαλείας» (Ebbinghaus and Hassel,2000).

Δ. Υγειονομική περίθαλψη

Η χορήγηση υγειονομικής περίθαλψης εκφράζεται μέσα από καθολικότητα ενός Εθνικού Συστήματος Υγείας (ΕΣΥ), που προέρχεται από το μοντέλο της Βρετανίας, το οποίο εκτός από την Ιταλία έχει να επιλύσει πολλά προβλήματα ολοκλήρωσης.

Ε. Διείσδυση Κράτους

Πέραν του αναμενόμενου ότι η δημιουργία του Ε.Σ.Υ. στα κράτη του νοτιου-ευρωπαϊκού μοντέλου, μπορεί να εκτοπίσει την ιδιωτική παροχή από τον τομέα της υγείας, αντιθέτως, σημειώθηκε μια διαπλοκή του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα, με σημαντικό κέρδος για τον τελευταίο(Culprepper, 2002).

Z. Θεσμική ευνοιοκρατία

Στις νότιο Ευρωπαϊκές χώρες είναι σε έκταση το φαινόμενο της «θεσμικής ευνοιοκρατίας». Η διείσδυση της χώρας στους θεσμούς κοινωνικής προστασίας είναι σε χαμηλά επίπεδα ενώ οι κρατικοί θεσμοί στα συγκεκριμένα κράτη είναι ευαίσθητα σε κομματικές πιέσεις.

H. Αποδοτικότητα του δημόσιου τομέα

Στα νοτιοευρωπαϊκά κράτη υπάρχει μικρή αποδοτικότητα των υπηρεσιών του δημόσιου τομέα.

Θ. Χρηματοδότηση

Η χρηματοδότηση σε προγράμματα κοινωνικής πολιτικής εκφράζεται μέσα από την άνιση κατανομή βάρους σε διάφορες επαγγελματικές ομάδες, λόγω θεσμικής διαφορετικότητας.

I. Πρόσθετα κοινωνικά στοιχεία

Ένα κοινό κοινωνικό συστατικό του νότου είναι η αποσύνθεση των κοινωνικών αξιών και δεσμών και η γεωγραφική πόλωση λόγω της έξαρσης του φαινομένου της αστυφιλίας. Το εθελοντικό κίνημα εκτός από το χώρο της εκκλησίας έχει αποδυναμωθεί (Anderson and Jonas Pontusson, 2007).

Κεφάλαιο 3^ο Εθνική και Περιφερειακή Διάσταση Κοινωνικής Πολιτικής

3.1 Εθνική Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη

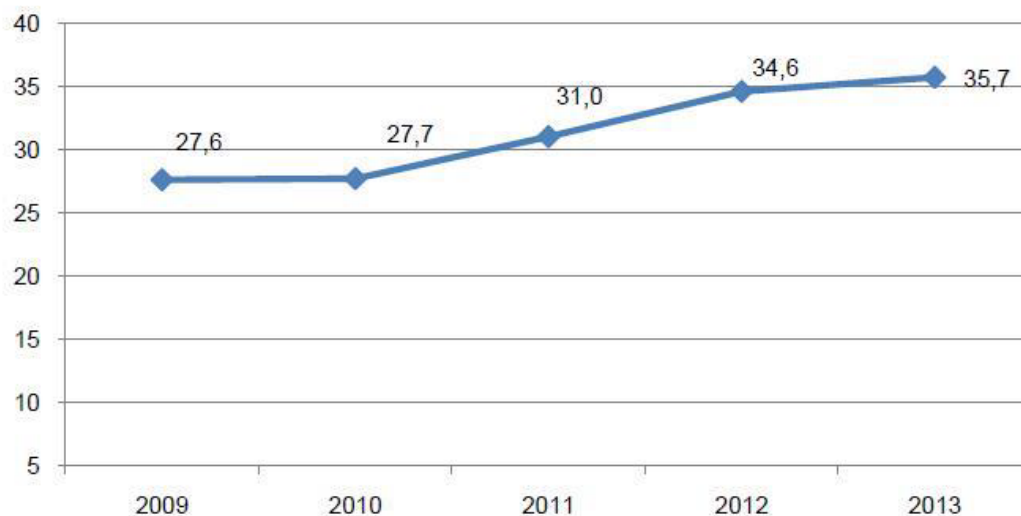
Αναφορικά με τις εκτιμήσεις της EUROSTAT το 2013 σε κίνδυνο φτώχειας ήταν 3,9 εκατομμύρια πολίτες με ποσοστά σχετικής φτώχειας κυμαίνονται σε υψηλά επίπεδα, πλήττοντας πληθυσμούς, ΑΜΕΑ, πολύτεκνες τρίτης ηλικίας, άνεργοι , άτομα σε σύνταξη μονογονεϊκές οικογένειες κτλ (Lazarescu, & Μαλεκάκη, 2016).

Ο κίνδυνος φτώχειας για παιδιά έως 17 χρόνων ανέρχεται στο 28,8% και είναι μεγαλύτερος σε ποσοστό της τάξης του 5,7% από το αντίστοιχο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού.

Ταυτόχρονα, η Ελλάδα είναι στην πρώτη θέση με τα μεγαλύτερα επίπεδα ανεργίας στην ΕΕ-28 Ο δείκτης εξάρτησης στον ελλαδικό αυξήθηκε από το 28,41% το 2010, στο 32,57% το 2020, στο 37,74% το 2030 και να φτάσει στο 56,65% το 2060.

Γράφημα 3-1 Ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού 2009-2013

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, Έρευνες Εισοδήματος και Συνθηκών Διαβίωσης των Νοικοκυριών ετών 2009-2013

Προκύπτει, ότι όσο μεγαλύτερο είναι το ποσοστό φτώχειας τόσο λιγότερη είναι η παρέμβαση κοινωνικής προστασίας.

3.2 Περιφερειακή Στρατηγική για την Κοινωνική Ένταξη

Η Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης εκφράζει νέες προτεραιότητες της Ελληνικής Πολιτείας για την ενδυνάμωση του Κοινωνικού Κράτους με τους παρακάτω σκοπούς (Ο.Κ.Ε, 2016)

- Στην άμβλυνση των ανισοτήτων
- Στον εκσυγχρονισμό των δημόσιων πολιτικών ένταξης
- Στην αναβάθμιση του πλαισίου συνεργασίας κράτους

Εισάγεται ένα καινοτόμο μοντέλο «ενεργητικών πολιτικών» που κινούνται προς την πρόληψη και αντιμετώπιση των συνεπειών που

δημιουργούνται από τα φαινόμενα της ανεργίας, που αναμένεται να ενταθούν εφόσον παραταθεί η οικονομική ύφεση σε σχέση με τις δυσμενείς δημογραφικές εξελίξεις.

Η Εθνική Στρατηγική προβάλλει την ισότιμη συμμετοχή κάθε πολίτη στην κοινωνική και οικονομική ζωή.

Έμφαση δίνεται στην κινητοποίηση των κλάδων της οικονομίας, τον συντονισμό μεταξύ δημόσιων και ιδιωτικών παρεμβάσεων και στην προώθηση της κοινωνικής καινοτομίας

Οι αρχές της Στρατηγικής αφορούν σε τρία επίπεδα:

- το θεσμικό επίπεδο
- το κοινωνικοπολιτικό επίπεδο
- το επιχειρησιακό επίπεδο.

Από θεσμική άποψη, ο πυρήνας της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης αντιστοιχεί σε τρεις βασικές αρχές:

1. στην αρχή της αναδιανεμητικής ισότητας
2. στην αρχή της κοινωνικής δικαιοσύνης
3. στην αρχή του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας

Από κοινωνικοπολιτική πλευρά υφίστανται οι αρχές της Επικουρικότητας, της Εξατομίκευσης, της Ενεργοποίησης των αποκλεισμένων ατόμων

Από επιχειρησιακή πλευρά, υφίστανται οι αρχές της Κοινωνικής Λογοδοσίας, της Δικτύωσης και της πολυδιάστατης προσέγγισης της Κοινωνικής Καινοτομίας

Η Ελληνική πολιτεία υιοθετεί το μοντέλο μίας Στοχευμένης Στρατηγικής, που διοχετεύει πόρους σε άτομα και οικογένειες με αυξημένο κίνδυνο εξαιτίας της αντικειμενικής αδυναμίας τους να εξασφαλίσουν αξιοπρεπείς συνθήκες διαβίωσης

Η επιλογή του μοντέλου της Στοχευμένης Στρατηγικής αφορά ισχυρές διαστάσεις κοινωνικής δικαιοσύνης, προϋποθέσεις θεσμικής βιωσιμότητας των παρεμβάσεων, καλύπτοντας την καταπολέμηση της φτώχειας

3.2.1 Το κράτος Πρόνοιας στην Ευρώπη και η κοινωνική πολιτική του 20^{ου} αιώνα

Ο Δεύτερος Παγκόσμιος Πόλεμος αποτέλεσε ένα κομβικό σημείο για την ανάπτυξη του κράτους πρόνοιας στην Ευρώπη αφού η πορεία της φαίνεται να ήταν παράλληλη με την γενικότερη ανοικοδόμηση που προσπάθησε να επιτευχθεί.

Ήδη κατά την διάρκεια του πολέμου, ο Beveridge στην Αγγλία, προσπάθησε να δημιουργήσει ένα πρόγραμμα και σύστημα κοινωνικής προστασίας, σύμφωνα με το οποίο ο πληθυσμός της χώρας θα μπορούσε να λάβει την απαραίτητη βοήθεια. Το σύστημα αυτό δεν εφαρμόστηκε τελικά κατά την διάρκεια του πολέμου για τον σκοπό που έχει δημιουργηθεί αλλά μετά τον πόλεμο.

Το πρόγραμμα του Beveridge, μαζί με το πρότυπο της Κεϋνσιανής πολιτικής, αποτέλεσαν ένα από τα δύο βασικά στοιχεία στα οποία οικοδομήθηκε το μεταπολεμικό κράτος πρόνοιας της Αγγλίας. Το δεύτερο βασικό στοιχείο ήταν το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης του Bismark (Στασινοπούλου, 2006).

Η μεταπολεμική περίοδος ήταν αυτή που ουσιαστικά ανέδειξε και καθιέρωσε ένα διευρυμένο κράτος πρόνοιας σύμφωνα με το οποίο τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής που έπρεπε να εφαρμόζι θα έπρεπε να έχουν σαν επίκεντρο την ολοκληρωτική κάλυψη των αναγκών του πολίτη και των δικαιωμάτων που αυτός έχει.

Η επέκταση αυτού του μοντέλου κράτους πρόνοιας, μέχρι το τέλος της δεκαετίας του 196, άρχισε να επεκτείνεται και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες, δυτικές και βόρειες αλλά και στην Αμερική, τον Καναδά και την Αυστραλία. Βέβαια η εφαρμογή του δεν ήταν ουσιαστική και καθολική σε όλους τους τομείς αναγκών που προέκυπταν αλλά εδραιωνόταν τόσο ως στόχος όσο και ως πεποίθηση ότι το κράτος πρόνοιας πρέπει να απευθύνεται σε όλους τους πολίτες (Στασινοπούλου, 2006).

Παρόλο που αρχικά διαφάνηκε ότι το συγκεκριμένο μοντέλο έχαιρε μεγάλης αποδοχής, για τις επόμενες τρεις δεκαετίες, από το 1970 μέχρι το 1990, το κράτος πρόνοιας περιήλθε σε κρίση. Η αντίδραση στο κράτος πρόνοιας εκδηλώθηκε από τους Νεοφιλελεύθερους οι οποίοι θεωρούσαν ότι δεν είναι ένα μοντέλο εφαρμογής κοινωνικής πολιτικής αλλά ένας θεσμικός μηχανισμός ο οποίος χρησιμοποιούσε τους κρατικούς πόρους για την εξάρτηση των πολιτών από το κράτος χωρίς καμία ουσιαστική συμβολή στην δημιουργία ισότητας. Το αποτέλεσμα αυτής της αντίδρασης ήταν η εφαρμογή της κοινωνικής πολιτικής να περιοριστεί σε ευπαθείς ομάδες. Κατά την διάρκεια της δεκαετίας του 1990, το κράτος πρόνοιας δέχτηκε και την τελική επίδραση του που δημιουργήθηκε από το γεγονός ότι κυρίως λόγω της παγκοσμιοποίησης, υπήρχαν και εξωτερικοί παράγοντες που επιδρούσαν σε αυτό. Για παράδειγμα, παρόλο που σε εθνικό επίπεδο κάποια συστήματα κοινωνικής πολιτικής ήταν τόσο ολοκληρωμένα όσο και άρτια εφαρμόσιμα, στο ευρωπαϊκό πλαίσιο δέχτηκαν επιδράσεις από εξωτερικά φαινόμενα όπως η μετανάστευση που τα ανάγκασαν να οδηγηθούν σε αλλαγές (Στασινοπούλου, 2006).

Όπως ήδη αναφέρθηκε, στο παρελθόν, τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής που είχαν αναπτυχθεί, και ιδιαίτερα μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, χαρακτηρίζονταν από την κυρίαρχη παρουσία του κράτους. Τα περισσότερα κράτη της δυτικής Ευρώπης κυρίως, προσπάθησαν μέσω μίας εθνικής προσπάθειας να αναπτύξουν τους κατάλληλους μηχανισμούς κοινωνικής

προστασίας που θα τους βοηθούσαν να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα που αντιμετώπιζαν οι χώρες τους. Η ανάπτυξη αυτών των μηχανισμών την συγκεκριμένη χρονική στιγμή είναι απολύτως λογική αν αναλογισθούμε πως το τέλος του Β Παγκοσμίου πολέμου άφησε πολλές χώρες κυριολεκτικά καταστραμμένες. Από τότε μέχρι σήμερα, τα συστήματα κοινωνικής πολιτικής που αναπτύχθηκαν και αναπτύσσονται από τα διάφορα κράτη διαμορφώνονταν ανάλογα με τις κοινωνικές και οικονομικές ανάγκες του κάθε κράτους και εποχής, μεταβάλλοντας τους στόχους τους ανάλογα με αυτές

Η κοινωνική πολιτική έχει ένα ιδιαίτερο σύνθετο χαρακτήρα και αυτό φαίνεται από τις διάφορες επιστήμες που συνυπάρχουν σε αυτή (Στασινοπούλου, 2006). Αυτός ο σύνθετος χαρακτήρας δυσκολεύει πολύ έναν σαφή προσδιορισμό της κοινωνικής πολιτικής. Το πώς αντιλαμβάνεται ο καθένας την κοινωνική πολιτική διαφέρει ανάλογα με το ιδεολογικό και πολιτικό υπόβαθρο που έχει αφού εμπλέκονται σε αυτή τόσο η ιδέα του κράτους πρόνοιας όσο και των διαφόρων φορέων και δικτύων που δημιουργούνται γύρω από αυτή. Για παράδειγμα ένας κρατικός φορέας που παρέχει επιδόματα για αυτούς που είναι άνεργοι μπορεί να θεωρεί ότι αυτό είναι κοινωνική πολιτική ενώ αυτός που τα δέχεται, να θεωρεί ότι η κοινωνική πολιτική είναι η ολοκληρωμένη παρέμβαση στο πρόβλημα του, δηλαδή η ενίσχυση της απασχόλησης και η δημιουργία προϋποθέσεων για να μπορέσει να βρει εργασία και όχι απλώς να του δίνεται ένα επίδομα (Diamond 2008).

Παρά όμως τις διαφορετικές θεωρήσεις και αμφισβητήσεις υπάρχει γενική αποδοχή στο ποιους τομείς πρέπει να καλύπτει η κοινωνική πολιτική και αυτοί είναι της υγείας, της ασφάλισης, της απασχόλησης, της στέγασης και των υπηρεσιών πρόνοιας που σχετίζονται με την παιδικής μέριμνα, την προστασία της τρίτης ηλικίας, την ενίσχυση της οικογένειας και την υποστήριξη των ατόμων με αναπηρίες.

Οι διαφορετικές προσεγγίσεις και θεωρήσεις της κοινωνικής πολιτικής εξαρτώνται σε ένα μεγάλο βαθμό από αυτό που αναμένεται ως αποτέλεσμα από αυτή. Κάποιοι θεωρούν την κοινωνική πολιτική ως μέσο για να επιτευχθεί η ευημερία των πολιτών, κάποιοι άλλοι ως μέσο για την προστασία από κινδύνους, ενώ κάποιοι άλλοι της προσδίδουν κοινωνικοπολιτική και εξουσιαστική οπτική. Αυτές οι διαφορετικές προσεγγίσεις διαφοροποιούν εντελώς την έννοια της κοινωνικής πολιτικής.

Αυτοί που θεωρούν ότι η κοινωνική πολιτική μπορεί να λειτουργήσει ως μέσο για την επίτευξη της ευημερίας αναφέρονται σε συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες που δεν μπορούν για διάφορους λόγους να ευημερήσουν όπως οι ανάπηροι, οι εξαρτημένοι από ουσίες, οι ηλικιωμένοι ή άτομα που ανήκουν σε ομάδες με συγκεκριμένα κοινωνικά προβλήματα. Η κοινωνική πολιτική σε αυτή την περίπτωση προσπαθεί να ενισχύσει αυτά τα άτομα δηλαδή να τους στηρίξει οικονομικά λόγω του ότι δεν μπορούν να βιοποριστούν όπως οι υπόλοιποι άνθρωποι και να τους εντάξει στην κοινωνία παρέχοντας τους τις ίδιες ευκαιρίες, καθώς επίσης και όπου είναι δυνατόν να εξαλείψει τα προβλήματα αυτά που τους κάνουν να μειονεκτούν έναντι των άλλων ανθρώπων όπως στην περίπτωση της τοξικομανίας (Arnold, 2009).

Η παραπάνω προσέγγιση που θεωρεί την ευημερία ως αποτέλεσμα της κοινωνικής πολιτικής, προϋποθέτει την ύπαρξη ηθικής, καλοσύνης και αλτρουισμού εκ μέρους του κράτους ώστε οι άνθρωποι που αδυνατούν να ευημερήσουν σύμφωνα με τα κοινωνικά δεδομένα, να έχουν τις ευκαιρίες που μόνοι τους αδυνατούν να αποκτήσουν.

Αυτή η προσέγγιση όμως εμπεριέχει και έναν μεγάλο κίνδυνο, να φέρει τα εντελώς αντίθετα αποτελέσματα από τα αναμενόμενα, δηλαδή να επιφέρει την κοινωνική δυστυχία. Αυτό συμβαίνει γιατί το κράτος δεν λειτουργεί στην κοινωνία αυτόνομα και διευρυμένα όπως θα έπρεπε θεωρητικά. Αν αυτό συνέβαινε θα μπορούσε το κράτος να δώσει την απαραίτητη βοήθεια στους

αναξιοπαθούντες και έτσι αντί για κοινωνική ανισότητα να υπάρχει κοινωνική ευημερία και ένα γενικότερο πνεύμα αλληλεγγύης. Στην κοινωνική ευημερία όμως συμμετέχουν οι μεγάλες επιχειρήσεις που ρυθμίζουν την οικονομία ενός κράτους και οι οποίες δεν έχουν κανένα συναίσθημα από αυτά που προαναφέραμε αφού ο μόνος του στόχος είναι η παραγωγή κέρδους προς όφελος τους.

Οι εταιρίες, λοιπόν που δεν έχουν καμία διάθεση και πρόθεση ενσωμάτωσης των κοινωνικών ομάδων που αντιμετωπίζουν προβλήματα, αφού ενδιαφέρονται για την δική τους ευημερία κυρίως δημιουργούν προβλήματα στην δράση του κράτους αφού δεν αφήνουν κανένα περιθώριο δημιουργίας προοπτικών. Για να γίνει πιο κατανοητό, ακόμα και εάν το κράτος επιθυμεί για παράδειγμα να δημιουργήσει θέσεις εργασίας για άτομα με αναπηρίες ώστε να έχουν ίσες επαγγελματικές ευκαιρίες με τους υπόλοιπους ανθρώπους, οι εταιρίες που ενδιαφέρονται για το κέρδος τους μπορούν να σαμποτάρουν μία τέτοια ενέργεια αν θεωρούν ότι τα άτομα με αναπηρίες θα αποτελέσουν πρόβλημα στην λειτουργία τους (Στασινοπούλου, 2006).

Η κοινωνική πολιτική που έχει ως στόχο την ευημερία ακόμα και σε θεωρητικό επίπεδο, εστιάζει στην παροχή ευκαιριών και βοήθειας σε όλους. Από την άλλη η κοινωνική πολιτική που έχει ως στόχο την αποφυγή κινδύνων έχει μία διαφορετική εστίαση και διάσταση. Όταν αναφερόμαστε σε κινδύνους εννοούμε ότι μπορεί να βλάψει την κοινωνία ή τους θεσμούς της. Κίνδυνος μπορεί να είναι η ανεργία που επιδρά τόσο κοινωνικά όσο και προσωπικά αφού κάθε άνθρωπος που δεν μπορεί να δουλέψει για να βιοποριστεί είναι δεδομένο ότι θα αντιμετωπίσει προβλήματα, η ασθένεια, ο θάνατος της κεφαλής μίας οικογένειας, κ.α.

Οι κίνδυνοι για την κοινωνία ήταν ένα φαινόμενο που υπέστη πολλές αλλαγές με την έννοια του χρόνου. Παλαιότερα λόγω της μεγάλης θρησκευτικότητας που επικρατούσε οι άνθρωποι θεωρούσαν τους κινδύνους

θέλημα Θεού και ότι ήταν η μοίρα τους να τους υποστούν αφού δεν μπορούσαν να κάνουν κάτι για να τους αποφύγουν. Με την εξέλιξη όμως της κοινωνίας και τον εκσυγχρονισμό αυτή η νοοτροπία ανατράπηκε και οι άνθρωποι κατανόησαν ότι για κάποιους κινδύνους μπορούσαν να μεριμνήσουν αφού ήταν αποτέλεσμα ανθρώπινων πράξεων και όχι θεϊκών. Ειδικά στον επαγγελματικό τομέα αλλά και σε άλλους τομείς της ανθρώπινης ζωής ο άνθρωπος κατανόησε ότι μπορεί μέσω της ασφάλισης αν όχι να προφυλάξει απόλυτα τον εαυτό του, να μειώσει τις συνέπειες που υπάρχουν για την οικογένεια του.

Η ασφάλιση μείωσε αισθητά τις πιθανότητες κινδύνων αφού ο άνθρωπος μπορούσε να προνοήσει για κάποιους από αυτούς όπως για παράδειγμα για τον κίνδυνο των γηρατειών. Η ασφάλιση έδωσε το δικαίωμα στον άνθρωπο που γερνάει να μπορεί να αντιμετωπίσει την βιολογική του ανικανότητα να εργαστεί με αξιοπρέπεια πλέον αφού μπορούσε να βιοποριστεί μέσω της σύνταξης που του απέδιδε η ασφάλιση τα χρόνια που μπορούσε να εργαστεί (Πανταζάκος 2006).

Αυτά όμως που θεωρούνταν δεδομένα τις προηγούμενες δεκαετίες και είχαν κατακτηθεί μέσα από μεγάλους κοινωνικούς αγώνες όπως για παράδειγμα το δικαίωμα στην εργασία και την ασφάλιση, πλέον δεν θεωρούνται τόσο αυτονόητα και σίγουρα. Είναι γεγονός, ότι με το πέρασμα του χρόνου, η ανθρωπότητα βρίσκεται αντιμέτωπη συνεχώς με νέες προκλήσεις και αλλαγές, και καθορίζεται από την αρχή ένα νέο καθεστώς σε όλους τους τομείς το οποίο δεν αφορά πλέον τον άνθρωπο μόνο σε τοπικό ή εθνικό επίπεδο, αλλά σε παγκόσμιο. Αναμφίβολα, υπάρχουν θετικά στοιχεία που προκύπτουν από αυτές τις μεταβολές αλλά για να μπορέσει ο άνθρωπος να επωφεληθεί αυτών και να συγχρονιστεί παράλληλα με αυτές τις εξελίξεις, οφείλει να τις παρακολουθεί και να εξελίσσεται και αυτός αναλόγως. Ένας τομέας που έχει υποστεί μεγάλες αλλαγές σήμερα είναι ο εργασιακός.

Λόγω της νέας γεωγραφικής και επαγγελματικής κατανομής που δημιουργεί η παγκοσμιοποίηση, αφού οι εσωτερικές αγορές εργασίας

μεταφέρονται σε νέα πεδία, ασκεί μεγάλη και σημαντική επίδραση στον εργασιακό τομέα, συνδυαστικά πάντα με νέα φαινόμενα όπως για παράδειγμα η συγκοινωνιακή και επικοινωνιακή ανάπτυξη, αντικαθιστώντας την αίσθηση της απόστασης και των περιβαλλοντικών διαφορών, με την αίσθηση της παγκόσμιας επαγγελματικής συνεργασίας (Δημαράς, 2002)

Τα παραπάνω οδηγούν στο ότι σήμερα το κύριο χαρακτηριστικό της απασχόλησης και του επαγγελματικού τομέα είναι η ρευστότητα αφού κανένας εργαζόμενος δεν μπορεί να είναι σίγουρος πλέον όχι για την επαγγελματική του εξέλιξη αλλά για το αν θα έχει επάγγελμα αύριο κάτι που τον κάνει να υποχωρεί αναφορικά με κεκτημένα όπως η ασφάλιση.

Για τον σημερινό άνθρωπο η πιθανότητα των κινδύνων έχει αυξηθεί αισθητά και δεν θα πρέπει να παραβλέψουμε να αναφέρουμε και τους μελλοντικούς κινδύνους που υπάρχουν πια από την άσχημη χρήση της ανάπτυξης της τεχνολογίας και που έχουν άμεση σχέση με τους κινδύνους που προκύπτουν από την εξέλιξη της αγοράς εργασίας. Για παράδειγμα η μόλυνση του πλανήτη είναι πλέον ένας ορατός κίνδυνος και έχει κάνει πολλούς ανθρώπους να ανησυχούν. Αν για παράδειγμα μία μορφή της κοινωνικής πολιτικής ενός κράτους είναι η ενίσχυση της επιχειρηματικότητας ώστε να μπορέσουν να βρουν εργασία οι πολίτες του που πάσχουν από ανεργία και υποστηρίζει την δημιουργία εργοστασίων γι' αυτό το σκοπό μπορεί να αντιμετωπίσει την κοινωνική αντίδραση εκ μέρους αυτών που ανησυχούν για την μόλυνση του περιβάλλοντος που θα υποστεί η περιοχή (Στασινοπούλου, 2006).

Η κοινωνική πολιτική με στόχο την αντιμετώπιση μελλοντικών κινδύνων διαφέρει αισθητά από την κοινωνική πολιτική της ευημερίας διότι ενώ η δεύτερη εστιάζει σε ομάδες με ειδικά κοινωνικά προβλήματα, η πρώτη εστιάζει γενικά σε όλους τους ανθρώπους αφού κανένας δεν εξαιρείται από τις συνέπειες των μελλοντικών κινδύνων λόγω της ρευστότητας που υπάρχει. (Δρακόπουλος & Καραγιάννης 2003)

Σήμερα η κοινωνική πολιτική παρουσιάζει την ανάγκη αναδιαμόρφωσης και αναδιοργάνωσης λόγω των νέων κοινωνικών κινδύνων που έχουν προκύψει. Είναι αβέβαιο όμως κατά πόσο μπορούν οι κίνδυνοι αυτοί να προβλεφθούν και να αντιμετωπιστούν λόγω των νέων προβλημάτων και αναγκών που έχουν δημιουργηθεί από την παγκοσμιοποίηση.

3.2.2 Ο Ρόλος της Κοινωνίας των Πολιτών και του «Τρίτου Τομέα» στην Κοινωνική Πολιτική

Σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα, οι πολίτες χρειάζονται πληροφόρηση για να μπορούν να ελέγξουν τους αντιπροσώπους τους και να επιτηρήσουν το αν και κατά πόσο είναι υπεύθυνοι και λογοδοτούν σε ζητήματα που αφορούν την ζωή τους.

Όπως διδάσκει η ιστορία, η υπόθεση ότι το τεχνικό υπόβαθρο σε αυτά τα ζητήματα είναι καλύτερα να μένει συνολικά στις κατάλληλες αρμόδιες αρχές είναι λάθος.

Ένα άρθρο στο Nature (Nature 472, 135, 14 Απριλίου 2011) φέρνοντας σαν παράδειγμα το ατύχημα στη Φουκουσίμα, υποστήριξε την υπόθεση ότι η μεγαλύτερη πρόσβαση του κοινού σε δεδομένα, συμβάλλει στην καλύτερη εκτίμηση ενός ρίσκου: «Αυτό θα απελευθερώσει την πολύπλευρη δημιουργικότητα των ακαδημαϊκών ερευνητών, των δημοσιογράφων, των υπεύθυνων των λογισμικών και των χαρτογράφων» (Anderson and Jonas Pontusson, 2007).

Κεφάλαιο 4^ο Ελληνική Τοπική Αυτοδιοίκηση και άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής

4.1 Η Τοπική Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα και η άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής

Υπάρχουν πολλά όμοια στοιχεία σχετικά με τις έννοιες του κράτους και των αυτοδιοικούμενων οργανισμών. Κάπου εκεί βρίσκεται και η άσκηση δημόσιας εξουσίας, δική τους περιουσία και προϋπολογισμό, καθώς και δικαίωμα παράστασης ενώπιον των δικαστηρίων.

Στη παρούσα διάκριση βασίζεται ο διαχωρισμός της αυτοδιοίκησης σε Τοπική και Ειδική ή Καθ' ύλη. Φορείς, δηλαδή, της Τοπικής Αυτοδιοίκησης είναι εδαφικά νομικά πρόσωπα, ενώ φορείς της Ειδικής ή Καθ' ύλη είναι μη εδαφικά νομικά πρόσωπα. (Σπηλιωτόπουλος,1996).

Επιπλέον, οι κοινότητες που ξεπερνούσαν ξεπερνούσε τις 2.500, αναγνωρίζονται σε δήμους σύμφωνα με προεδρικό διάταγμα. Με παρόμοιο διάταγμα μπορούν να αναγνωριστούν σε δήμους και οι κοινότητες εκείνες που έχουν ιδιαίτερη ιστορική σημασία.

Η εδαφική έκταση της Ελλάδας, με εξαίρεση την περιοχή του Αγίου Όρους η οποία διέπεται από ένα ιδιαίτερο καθεστώς, διαιρείται σε Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης (ΟΤΑ).

4.2 Ωφελούμενος Κοινωνικών δομών-παροχών

Σχετικά με το άρθρο 102 παρ. 1 του Συντάγματος 1975/1986 αποστολή της ΤΑ είναι η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων με την καθιέρωση γενικής

αρμοδιότητας. Ορίζεται τεκμήριο αρμοδιότητας των δήμων και των κοινοτήτων για όλες τις τοπικές υποθέσεις, μόνο σε περίπτωση σιωπής του νόμου 33.

Ο καθορισμός της έννοιας της τοπικής υπόθεσης δεν είναι εύκολος. Εφόσον η κάθε τοπική υπόθεση προσδιορίζεται από την ύπαρξη μιας τοπικής κοινότητας, στην οποία και αναφέρεται, η οριοθέτηση της έννοιας αυτής μπορεί να γίνει σύμφωνα με το τοπικό συμφέρον το οποίο η κοινότητα αυτή εκπροσωπεί.

Το “τοπικό συμφέρον” είναι οπωσδήποτε ευρύτερη και καλύπτει ένα μεγάλο φάσμα δραστηριοτήτων. Εκεί περιλαμβάνονται και θέματα που έχουν σχέση με τα αρμοδιότητά του.

Τα όρια στις τοπικές υποθέσεις και μη είναι ρευστά . Η παραμόρφωση αυτή εκφράζεται μέσω της μετατόπισης των ορίων που χωρίζουν τις τοπικές από τις εθνικές υποθέσεις.

Ο Δημοτικός και Κοινοτικός Κώδικας (Π.Δ. 410/1995) καθορίζει το ότι οι τοπικοί οργανισμοί αναπτύσσουν οποιαδήποτε δραστηριότητα που προάγει τα κοινωνικά, οικονομικά, πολιτιστικά και πνευματικά συμφέροντα των κατοίκων τους (άρθρο 24) (Μπέσιλα-Βήκα 1995).

Περιβαλλοντολογικές Δραστηριότητες

Στην κατηγορία αυτή κατηγοριοποιούνται όλες οι υπηρεσίες που έχουν στόχο τη βελτίωση του περιβάλλοντος.

Ενδεικτικά αναφέρονται:

- Ευθύνη των δήμων για προσφορά νερού, κατασκευή υπονόμων και συστημάτων αποχέτευσης.
- Καθαρισμός των δρόμων
- Συλλογή των απορριμμάτων

- Κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία κοιμητηρίων
- Ρύθμιση της στάθμευσης σε κοινόχρηστους χώρους, τοποθέτηση παρκόμετρων κατασκευή πάρκινγκ.
- Θέματα σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία των εμποροπανηγύρεων
- Κατασκευή οποιουδήποτε έργου για την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Έλεγχος για την τήρηση των διατάξεων που αφορούν ην καθαριότητα, την οικοδόμηση, την ύδρευση, την αποχέτευση και τη μόλυνση του περιβάλλοντος (καπνοί, θόρυβοι κλπ.).
- Κατασκευή δρόμων, πλατειών και γεφυρών (δημοτική οδοποιία).
- Μελέτη, διαχείριση και εκτέλεση προγραμμάτων οικιστικής και πολεοδομικής ανάπτυξης της περιοχής
- Επισκευή και συντήρηση παραδοσιακών ή ιστορικών κτιρίων

II. Προσωπικές Δραστηριότητες

- Κατασκευή, και συντήρηση σχολικών κτιρίων
- Ίδρυση, σχολών διδασκαλίας μουσικής και εικαστικών
- Κοινωνική μέριμνα για υπερήλικες και παιδιά και όσους το έχουν ανάγκη
- Προσφορά κατοικίας

III. Δραστηριότητες Αναψυχής

Οι υπηρεσίες αναψυχής στοχεύουν στη προσφορά ευχάριστου χρόνου στους κατοίκους.

- Κατασκευή, συντήρηση και λειτουργία βασικών έργων υποδομής, μουσεία, γυμναστήρια , αθλητικά κέντρα κτλ.

IV. Δραστηριότητες Προστασίας

- Προστασία της ζωής και της υγείας από γεγονότα, όπως πλημμύρες ή δασικές πυρκαγιές.
- Κατάρτιση ειδικών προγραμμάτων πρόληψης, άμεσης βοήθειας και θεραπείας.

V. Παραγωγικές και Αναπτυξιακές Δραστηριότητες

Οι δραστηριότητες αυτές αποβλέπουν στην προσφορά άμεσων παραγωγικών και αναπτυξιακών υπηρεσιών.

- Κατασκευή διάφορων έργων, π.χ. αρδευτικά
- Αξιοποίηση και εκμετάλλευση τοπικών φυσικών πόρων
- Εκμετάλλευση βιοτεχνικών κέντρων
- Διακίνηση και εμπορία υγρών και αέριων καυσίμων .
- Μέριμνα για την εξασφάλιση γης
- Εκμετάλλευση όχι μόνο αδρανών υλικών που βρίσκονται μέσα σε δημοτικές και κοινοτικές εκτάσεις κυριότητας του δημοσίου (Τσέκος 2002).

4.3 Θεσμικό πλαίσιο κοινωνικής πολιτικής των ΟΤΑ –Οι αλλαγές του Καλλικράτη στην άσκηση Κοινωνικής Πολιτικής

Η τοπική αυτοδιοίκηση ως θεσμός καθιερώθηκε στην Ελλάδα πολλούς αιώνες πριν, τόσο στην Αρχαία Ελλάδα, όσο και στη Βυζαντινή Αυτοκρατορία, ενώ σημαντικότερα θα μπορούσε να θεωρηθεί η ανάπτυξη του κατά την περίοδο της τουρκοκρατίας. Στην περίοδο της τουρκοκρατίας αρκετές ελληνικές κοινότητες ανέπτυξαν υψηλό βαθμό αυτοδιοίκησης και έγιναν κέντρα τοπικού πολιτισμού, ενώ στο νέο ελληνικό κράτος ο θεσμός των κοινοτήτων παραμερίστηκε σε σημαντικό βαθμό.

Στη συνέχεια, μέσα από σχετικές αποφάσεις που λαμβάνονταν κατά τις Εθνοσυνελεύσεις, άρχισαν να εξελίσσονται τα πράγματα στον τομέα αυτό. Η Α' Εθνοσυνέλευση επεδίωξε την ενοποίηση της διοίκησης και την καταπολέμηση του τοπικιστικού πνεύματος, με αποτέλεσμα στο ψηφιζόμενο Σύνταγμα να μην αναφέρεται τίποτα σχετικό με την τοπική αυτοδιοίκηση. Μετά από σύντομο χρονικό διάστημα όμως, με σχετικό νόμο η χώρα διαιρέθηκε σε επαρχίες. Κάθε επαρχία έπρεπε να διαιρεθεί σε αντεπαρχίες και με τη σειρά της κάθε αντεπαρχία διαιρείται σε κοινότητες. Στην περίπτωση αυτή η επαρχία διοικείται από τον έπαρχο, η αντεπαρχία από τον αντέπαρχο και η κοινότητα από τους δημογέροντες, οι οποίοι εκλέγονται μεταξύ των επιφανέστερων κατοίκων της (Μπεσίλα – Βήκα 1994).

Η τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί θεμελιώδη θεσμό για την ελληνική δημοκρατία. Από τη σύσταση του ελληνικού κράτους, αναγνωρίστηκε ο σημαντικός ρόλος της τοπικής αυτοδιοίκησης όταν τέθηκε σε ισχύ το Β.Δ. της 27-12-1833 «περί συστάσεως των Δήμων» (Μυλωνόπουλος, 2007). Ο θεσμός της τοπικής αυτοδιοίκησης αναγνωρίστηκε για πρώτη φορά και συνταγματικά με το Σύνταγμα του 1844, αποδίδοντας σημαντικό ρόλο στους δήμους.

Το Σύνταγμα που θεσπίστηκε το 1975 περιλάμβανε λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με το θεσμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, με αποτέλεσμα να αποσαφηνίζεται πλήρως η δομή της και να ανοίγει ο δρόμος στον νομοθέτη για τη διάρθρωση ενός συστήματος το οποίο να προσαρμόζεται με τον καλύτερο τρόπο στις ανάγκες της ελληνικής κοινωνίας. Με βάση το κείμενο του Συντάγματος αυτού διασαφηνίστηκε και η έννοια του όρου «τοπική αυτοδιοίκηση». Ως τοπική αυτοδιοίκηση λοιπόν θα μπορούσε να οριστεί «η αυτοτελής άσκηση τοπικής δημόσιας διοίκησης από ένα εδαφικό νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου με τη σύμπραξη του συνόλου των μελών του και υπό την εποπτεία του Κράτους» (Μπεσίλα – Βήκα 1994).

Κεφάλαιο 5ο Το παράδειγμα των κοινωνικών δομών του Δήμου Βριλησίων

5.1 Ιστορία και Οικονομικά Χαρακτηριστικά

Αναφορικά με τα οικονομικά στοιχεία του Δήμου, το ύψος προϋπολογισμού: είναι 2.286.763€, το ετήσιο κόστος μισθοδοσίας: ≈900.000€

Οι Πηγές εσόδων είναι καταγεγραμμένες ως εξής (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016):

- Επιχορήγηση από Δήμο: έως 800.000€
- Προγράμματα ΕΣΠΑ: ≈340.000€
- Συνδρομές μελών ΚΑΠΗ: 9.500€
- Τροφεία Παιδικών Σταθμών: 55.000€

5.2 Η κοινωνική πολιτική στο Δήμο Βριλησίων-Ν.Π.Δ.Δ. Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης Δήμου Βριλησίων

Το Ν.Π.Δ.Δ. «Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης Δήμου Βριλησίων» συστάθηκε τον Απρίλιο του 2011 (ΦΕΚ 582/τ.Β/13.04.2011) με την συγχώνευση των Ν.Π.Δ.Δ. «Παιδικοί Σταθμοί Δήμου Βριλησίων» και «ΚΑΠΗ Δήμου Βριλησίων» σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν.3852/2010 (Καλλικράτης) (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016)

Ο Οργανισμός Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης (ΟΚΠΑ), λειτουργεί με σκοπό τη στήριξη της τοπικής κοινωνίας και των ευπαθών ομάδων του Δήμου Βριλησίων.

Σύμφωνα με τον Ο.Ε.Υ. τα τμήματα του Ν.Π.Δ.Δ. είναι τα εξής:

- Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικών Προγραμμάτων & Δραστηριοτήτων
- Τμήμα Διοικητικών & Οικονομικών Υπηρεσιών
- Τμήμα Λεσχών Φιλίας & Αλληλεγγύης
- Τμήμα Παιδικών Σταθμών

5.2.1 Η οργανωτική δομή

Σύμφωνα με την πράξη σύστασης, το Νομικό Πρόσωπο διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο το οποίο αποτελείται από δέκα πέντε (15) μέλη.

Πρόεδρος του Δ.Σ. είναι η κ. Παρασκευή Αρσένη-Λάμπρου και Αντιπρόεδρος ο κ. Κωνσταντίνος Βαφειάδης.

Τακτικά μέλη του Δ.Σ. σήμερα είναι οι κ.κ.:

Ιωσήφ Σοφιανόπουλος, Νικόλαος Κωστούλας, Λαμπρινή Σίμου, Χριστίνα Παπαδοπούλου, Γεώργιος Φακίτσας, Χρήστος Κάππας, Αδάμ Ασημακόπουλος, Ρήγας Κωνσταντινίδης, Σοφία Μαντινίδου, Ευάγγελος Γκιλάκης, Αφροδίτη Ντούμα, Μένια Κουκουγιάννη και Όλγα Παπαϊωσήφ

Στο Ν.Π.Δ.Δ. σήμερα απασχολούνται συνολικά πενήντα (50) εργαζόμενοι όλων των απαραίτητων ειδικοτήτων, με σχέσεις εργασίας Δημοσίου Δικαίου,

Ιδιωτικού Δικαίου Αορίστου Χρόνου και Ιδιωτικού Δικαίου Ορισμένου Χρόνου (με δυνατότητα ανανέωσης) (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016).

5.2.2 Παροχή υπηρεσιών

Όλες οι δομές του Νομικού Προσώπου, στεγάζονται σε κτίρια πλήρως εξοπλισμένα. Συγκεκριμένα:

- Το Αυτοτελές Τμήμα Κοινωνικών Προγραμμάτων & Δραστηριοτήτων όπως και τα γραφεία της Διοίκησης πρόσφατα μεταστεγάστηκαν στη νέα μας Δ/ση Λ. Πεντέλης 62.
- Ο Α' Π.Σ. βρίσκεται επί της οδού Εθν. Αντιστάσεως 113, ο Β' Π.Σ. στην Αθ. Διάκου 14 και ο Γ' Π.Σ. επί της οδού Προποντίδος 4.
- Το Τμήμα Λεσχών Φιλίας και Αλληλεγγύης στεγάζεται στο κτίριο του Πνευματικού Κέντρου του Δήμου και το παράρτημα του στην Λ. Πεντέλης 4

Η νέα διοίκηση διαμορφώθηκε το 2014 Με σημαντικές ελλείψεις σε προσωπικό και έσοδα, με χώρους ακατάλληλους για ανάπτυξη κοινωνικών δομών, αλλά το σημαντικότερο, έλλειψη ενημέρωσης του πληθυσμού για τις δυνατότητες και τις κοινωνικές υπηρεσίες που λειτουργούσαν, με αγώνα πετύχαμε (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016):

- την υποστήριξη των Διοικητικών Υπηρεσιών
- την ένταξη σε χρηματοδοτούμενα προγράμματα
- την εύρεση κατάλληλων χώρων για όλες τις δομές

- την ανάπτυξη των Κοινωνικών Δομών
- την θεσμοθέτηση & λειτουργία νέων Κοινωνικών Δομών
- την ενημέρωση & ευαισθητοποίηση του πληθυσμού

Οι πρώτες ενέργειες ήταν οι εξής:

- Μείωση τροφείων
- Συντήρηση & Επισκευή Παιδικών Σταθμών
- Εγκαταστάσεις Φυσικού Αερίου στους Παιδικούς Σταθμούς
- Εξεύρεση χώρων γραφείων & συγκέντρωση διάσπαρτων υπηρεσιών
- Ίδρυση & Λειτουργία Κοινωνικού Ιατρείου-Φαρμακείου & Συνεργασία με το Σισμανόγλειο Νοσοκομείο (Ε.Ο.)
- Εγκατάσταση μόνιμου σταθμού ΕΚΑΒ στο Δήμο μας
- Αναβάθμιση Ψυχολογικής Υπηρεσίας & Υλοποίηση Προγράμματος Λογοθεραπείας
- Λειτουργία Ιατρείου Μνήμης & Κεφαλαλγίας
- Εξεύρεση εργασίας σε άνεργους συμπολίτες μας
- Ανάπτυξη συνεργασίας με Φορείς & Δήμους
- Ενημερωτική καμπάνια για τις Κοινωνικές Δομές του Δήμου
- Δημιουργία Ιματιοθήκης (Ε.Ο.)
- Ανάπτυξη εθελοντισμού & αλληλεγγύης

- Ανακαίνιση ΚΔΑΠ/ΜΕΑ & παροχή υπηρεσίας μεταφοράς των μελών & ένταξη νέων δραστηριοτήτων
- Ένταξη νέων δραστηριοτήτων στο ημερήσιο πρόγραμμα του ΚΑΠΗ
- Ένταξη σε περισσότερα χρηματοδοτούμενα προγράμματα
- Υποστήριξη επιμόρφωσης προσωπικού
- Προγράμματα Επιμόρφωσης για το σύνολο του πληθυσμού
- Δωρεάν Γυμναστική (Ε.Ο.)
- Δωρεάν Ιατρικές Εξετάσεις (Ε.Ο.)
- Δωρεάν παροχή νομικών υπηρεσιών (Ε.Ο.)
- Δωρεάν παροχή λογιστικών υπηρεσιών (Ε.Ο.)
- Ανάπτυξη των υπηρεσιών Πρόνοιας (Ε.Ο.) (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016)

5.2.3 Ψυχοκοινωνική υποστήριξη ασθενών

Το πρόγραμμα της Ψυχολογικής Υποστήριξης απευθύνεται σε παιδιά προσχολικής, σχολικής και εφηβικής ηλικίας και γονείς αυτών καθώς και σε ενήλικες.

Πραγματοποιείται με τον συντονισμό και την συμμετοχή όλων των ψυχολόγων του ΟΚΠΑ.

Είναι δωρεάν και παρέχει υπηρεσίες πρόληψης, θεραπευτικής παρέμβασης και διάγνωσης σε σταθερό εβδομαδιαίο πρόγραμμα.

Η χρονική διάρκεια του προγράμματος ποικίλει ανάλογα με τη σοβαρότητα του αιτήματος και η συχνότητα είναι ή εβδομαδιαία ή κάθε 15 μέρες.

Από το 2014 ως και σήμερα έχουν ολοκληρώσει το παρεμβατικό τους πρόγραμμα 175 πολίτες ενώ σε ενεργό δράση βρίσκονται 115 περιστατικά.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι οι εξής:

- Ατομική ψυχοθεραπεία
- Συμβουλευτική γονέων
- Ψυχολογική στήριξη παιδιών και εφήβων
- Συμβουλευτική νέων
- Ψυχοκοινωνική υποστήριξη οικογένειας

Αυτά στα οποία δραστηριοποιούνται αναφορικά με τα εξυπηρετούμενα αιτήματα σε παιδιά σχολικής και προσχολικής ηλικίας είναι τα εξής:

- Διαχείριση αρνητικών συναισθημάτων
- Διαχείριση διαπροσωπικών σχέσεων
- Αναγνώριση, διαχείριση και γενίκευση των συναισθημάτων
- Εμφάνιση ψυχοσωματικών συμπτωμάτων
- Τάσεις αυτοκτονίας-χαμηλή αυτοεκτίμηση
- Διαχείριση άγχους
- Μαθησιακές Αξιολογήσεις (κατά περίπτωση)

- Καταθλιπτική συμπτωματολογία
- Διατροφικές διαταραχές
- Ενδοσχολική βία
- Παραπομπή περιστατικών σε πιο εξειδικευμένους φορείς (ΕΠΑΨΥ, Ψυχιατρικό Τμήμα Εφήβων στο Σισμανόγλειο κ.α.)

Σε ενήλικες είναι τα εξής (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016):

Ενήλικες:

- Συναισθηματική διαχείριση
- Συμβουλευτική ατόμου-οικογένειας
- Ενδοοικογενειακές σχέσεις
- Διαχείριση πένθους
- Καταθλιπτική συμπτωματολογία
- Ψυχιατρικά περιστατικά (παραπομπή)
- Άγχος λόγω ανεργίας και οικονομικής ανέχειας

5.2.4 Κοινωνικά Ιατρεία-Κοινωνικό Φαρμακείο

Το Κοινωνικό Ιατρείο-Φαρμακείο του Δήμου Βριλησίων (ΚΙΦΔΒ) ξεκίνησε επίσημα τη λειτουργία του στις 21/3/2016

Σκοπός του ΚΙΦΔΒ είναι:

- η παροχή δωρεάν πρωτοβάθμιας υγειονομικής περίθαλψης (ΠΦΥ) σε οικονομικά αδύναμους συνανθρώπους μας με παράλληλη αποσυμφόρηση κρατικών δομών
- ο σχεδιασμός δράσεων και παρεμβάσεων για την προαγωγή της υγείας ολόκληρου του πληθυσμού χωρίς οικονομικά ή άλλα κριτήρια

Η Παροχή Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας αφορά τα εξής (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016):

- Διάρκεια λειτουργίας: ~8 μήνες
- 12 ειδικότητες
- 35 ιατροί/ψυχολόγοι – 5 φαρμακοποιοί – 7 γραμματείς
- Ιατρείο κεφαλαλγίας – ιατρείο μνήμης
- Ηλεκτρονικός φάκελος ασθενούς
- Όγκος επισκέψεων: >700 επισκέψεις
- Εκτιμώμενο κέρδος επισκέψεων >35000 ευρώ
- Εξέταση ασθενών σε μη επείγουσα βάση με ραντεβού
- Διενέργεια μικροβιολογικών και απεικονιστικών εξετάσεων (ΓΝ Σισμανόγλειο)
- Χορηγία U/S 3 κεφαλών (ΓΝ ΚΑΤ)
- Χορηγία U/S τελευταίας τεχνολογίας 3 κεφαλών και ΗΚΓγράφου (Κοινοφελές Ίδρυμα)

- Χορηγία οδοντιατρικής κλίνης με συνοδευτικό εξοπλισμό
- Χορηγία λοιπού υλικοτεχνικού εξοπλισμού και φαρμάκων από ιδιώτες

Οι δράσεις και οι παρεμβάσεις τις οποίες αναλαμβάνει το κοινωνικό ιατρείο είναι οι εξής (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016):

- Σπυρομετρήσεις
- Μετρήσεις οστικής πυκνότητας
- Ιατρικός έλεγχος (screening)
- Οδοντιατρικός
- Οφθαλμολογικός
- Καρδιολογικός
- Μαστογραφίες
- Διενέργεια εμβολιασμών
- Ωφελούμενοι >800 άτομα – Εκτιμώμενο κέρδος >40000 ευρώ
- Αιμοδοσία
- Αποστολές στον ΟΛΠ και λοιπές δομές υποδοχής προσφύγων
- Παροχή ιατροφαρμακευτικού υλικού σε δομές/συλλόγους
- Ενημερωτικές ημερίδες

Τα μελλοντικά σχέδια του κοινωνικού ιατρείου-φαρμακείου είναι τα εξής:

- Υπερηχοκαρδιογραφικός έλεγχος επιλεγμένων ομάδων
- Σπυρομετρήσεις
- Μετρήσεις οστικής πυκνότητας
- Εκτίμηση επίπτωσης σκολίωσης στον μαθητικό πληθυσμό
- Ιατρείο διακοπής καπνίσματος
- Παγκόσμια ημέρα διαβήτη
- Σταθμός ΕΚΑΒ

5.2.5 Πρόγραμμα βοήθεια στο σπίτι

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» λειτουργεί στο Δήμο μας από τον Ιανουάριο του 2000. Απευθύνεται σε μοναχικά ηλικιωμένα άτομα, σε άτομα μη αυτοεξυπηρετούμενα ή με σοβαρά κινητικά προβλήματα. Το πρόγραμμα απασχολεί τρεις (3) ειδικότητες (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016):

- Κοινωνικό Λειτουργό
- Νοσηλεύτρια και
- Οικογενειακή Βοηθό

Το πρόγραμμα «Βοήθεια στο Σπίτι» εξυπηρετεί σήμερα 46 συμπολίτες μας, παρέχοντάς τους:

- Συμβουλευτική ατόμου & οικογένειας

- Ψυχοσυναισθηματική στήριξη
- Διαμεσολάβηση σε υπηρεσίες
- Πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας
- Ατομική υγιεινή
- Αγορές ειδών πρώτης ανάγκης
- Πληρωμή λογαριασμών

Το πρόγραμμα λειτουργεί σε πενθήμερη βάση, με επισκέψεις εβδομαδιαίες, 15θημερες ή μηνιαίες με κριτήριο τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες του κάθε εξυπηρετούμενου. Ο σκοπός του προγράμματος είναι η αξιοπρεπής και αυτόνομη διαβίωση του ατόμου και ενίσχυση του φυσικού οικογενειακού περιβάλλοντος και παραμονή του σε αυτό. Σε συνεργασία με την Κοινωνική Υπηρεσία του Δήμου διεκπεραιώνονται από τους Κοινωνικούς Λειτουργούς (Ο.Κ.Π.Α, 2014-2016):

- Εισαγγελικές παραγγελίες
- Σύνταξη εκθέσεων για παραπομπή
- Ετοιμασία δικαιολογητικών
- Προνομιακά επιδόματα

5.2.6 Πρόγραμμα λειτουργίας Κέντρου Ανοιχτής Περίθαλψης Ηλικιωμένων

Σκοπός του ΚΑΠΗ είναι το ηλικιωμένο άτομο να κρατηθεί αυτόνομο, ισότιμο και ενεργό μέλος της κοινότητας.

Αυτό επιτυγχάνεται με την πρόληψη και αντιμετώπιση ιατρικών, ψυχολογικών και κοινωνικών δυσκολιών καθώς και με την ενεργοποίηση του ίδιου του ατόμου μέσω των ποικίλων ομάδων που λειτουργούν στο ΚΑΠΗ βασικές αρχές του οποίου είναι η ανεξαρτησία, η ενεργός συμμετοχή των ηλικιωμένων στα κοινά, η δυνατότητα εκπλήρωσης ατομικών στόχων, η αυτοφροντίδα και η αξιοπρέπεια.

Οι παρεχόμενες υπηρεσίες είναι οι εξής:

- Ιατρείο
- Φυσικοθεραπευτήριο
- Παροχή αφηγημάτων
- Οργανωμένη ψυχαγωγία & διασκέδαση
- Εκδρομές & πρωϊνοί περίπατοι
- Επισκέψεις επιμορφωτικού χαρακτήρα
- Θερμά – ιαματικά λουτρά & θαλάσσια μπάνια
- Προβολή ταινιών – Κινηματογραφικές βραδιές
- Σεμινάριο Αυτοάμυνας

Τα ΚΑΠΗ διαθέτουν ομάδες γυμναστικής , θεατρική ομάδα , χορωδία , λέσχη Ανάγνωσης, μαθήματα αγγλικών, ομάδα ζωγραφικής, ομάδα χειροτεχνίας, ομάδα πιλάτες –γιόγκα και ομάδα χορού.

5.3 Προφίλ των ωφελούμενων από τις παροχές

Ο Δήμος Βριλησίων, μέσω του Οργανισμού Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης, συμμετέχει ως βασικός εταίρος σε σύμπραξη με την Περιφέρεια Αττικής στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Επισιτιστικής και Βασικής Υλικής Συνδρομής για τους Άπορους (TEBA/FEAD)», στο πλαίσιο του Ταμείου Ευρωπαϊκής Βοήθειας.

Η υλική αυτή βοήθεια συνίσταται στη διανομή τροφίμων, και άλλων αναγκαίων ειδών ατομικής χρήσης, π.χ. είδη ατομικής υγιεινής, είδη καθαριότητας κ.α. Οι ωφελούμενοι του Προγράμματος λαμβάνουν, ως συνοδευτικό μέτρο στήριξης, δωρεάν εισιτήρια θεάτρου για παραστάσεις ενηλίκων αλλά και ανήλικων παιδιών.

Επιπλέον στο πλαίσιο της εφαρμογής του Κανονισμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης 543/11,1308/13.921/2016 και των σχετικών Υπουργικών αποφάσεων ΚΥΑ 266355/11-2-09, ΦΕΚ 594/β/2009 και ΥΑ 3630/87095/28-7-16 ΦΕΚ 2413, υλοποιούνται δωρεάν διανομές φρούτων.

Οι δράσεις αφορούν τα TEBA/FEAD, όπου έχουν ήδη πραγματοποιηθεί τέσσερις (4) διανομές τροφίμων (συνολικά 4,5 τόνοι) μακράς διαρκείας, νωπών κρεάτων, φέτας, φρούτων, ειδών καθαριότητας & ατομικής υγιεινής.

Σύνολο δικαιούχων: 148 άτομα

Μέχρι σήμερα έχουν πραγματοποιηθεί 8 διανομές φρούτων, και συγκεκριμένα ροδάκινων, πορτοκαλιών, μανταρινιών, μήλων κ.α., συνολικά 98 τόνων Δικαιούχοι είναι οι Ευπαθείς Ομάδες Πληθυσμού (Ανασφάλιστοι, Ωφελούμενοι Κοινωνικού Παντοπωλείου, Δικαιούχοι Επισιτιστικού προγράμματος TEBA, Κάτοχοι Κάρτα Σίτισης, δημόσια σχολεία, Παιδικό Σταθμοί. Οι ωφελούμενοι των προγραμμάτων του δήμου είναι μέχρι 800 άτομα και με εκτιμώμενο κέρδος έως 40000 ευρώ

Κεφάλαιο 6^ο Συμπεράσματα-κατευθύνσεις προς μια ολοκληρωμένη προσέγγιση κοινωνικής στρατηγικής για το Δήμο Βριλησίων

Τα Περιφερειακά Στρατηγικά Σχέδια Κοινωνικής Ένταξης για το χρονικό διάστημα 2014-2020 επηρεάζουν την εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και αναλόγως στο πλαίσιο δύο όμοιων αλληλοδιαμορφούμενων διαδικασιών.

Οι παρεμβάσεις στο Θ.Σ. 9 αποτελούν συνισταμένη εθνικών στρατηγικών όπως η Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης, η εθνική στρατηγική για τους Ρομά, η εθνική στρατηγική για την ένταξη των πολιτών τρίτων χωρών, το Στρατηγικό Σχέδιο την ανάπτυξη του τομέα της κοινωνικής οικονομίας και επιχειρηματικότητας και η Πρωτοβουλία “Health in Action”, με κοινό χαρακτηριστικό της συνεκτικής και στοχευμένης εφαρμογής σύμφωνα με τα ζητούμενα των επιμέρους ομάδων στόχου, αλλά και των περιφερειακών και τοπικών συνθηκών, μόχλευσης δυνάμεων και συστηματικής μεταφοράς τεχνογνωσίας.

Υπό αυτό το πρίσμα, οι ανάγκες στο πεδίο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού θα αντιμετωπιστούν με τις ακόλουθες προτεραιότητες, οι οποίες θα ιεραρχηθούν από τις Περιφέρειες στη βάση των τοπικών ιδιαιτεροτήτων και αναπτυξιακών αναγκών.

Σύμφωνα με το πλαίσιο και τις κατευθύνσεις των αναφερόμενων εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών, το πεδίο της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού θα αντιμετωπιστεί μέσα από το ΕΤΠΑ, το ΕΚΤ και το ΕΓΤΑΑ.

Τα Περιφερειακά Στρατηγικά Σχέδια Κοινωνικής Ένταξης επηρεάζουν την εξειδίκευση της Εθνικής Στρατηγικής Κοινωνικής Ένταξης και το αντίστροφο στο πλαίσιο δύο παράλληλων αλληλοδιαμορφούμενων διαδικασιών.

Οι δράσεις του Θ.Σ.9 που αφορούν στον κοινωνικό αποκλεισμό θα χρηματοδοτηθούν σχεδόν αποκλειστικά από τα ΠΕΠ, ενώ μικρό τμήμα του Θ.Σ. για την «Κοινωνική Οικονομία» θα συμπεριληφθεί στο Τομεακό Ε.Π . Το επιχειρησιακό σχέδιο Αττικής αφορά την Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα και Καινοτομία».Τις «Υποδομές Μεταφορών, Περιβάλλον και Αειφόρος ανάπτυξη» την Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού – Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση», τη «Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα», τη «Τεχνική Βοήθεια», τη «Αγροτική Ανάπτυξη» , πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας»

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα του δήμου Βριλησίων που εφαρμόστηκε τη χρονική περίοδο 2008-2010 προετοίμασε τη σημερινή του εικόνα και έθεσε ως προτάσεις δημιουργίας ένα Δημοτικό Ωδείο, θέατρο, χειμερινό και θερινό κινηματογράφο, κινηματογραφική λέσχη, μικροί ευέλικτοι πολυχώροι, πεζόδρομοι, ποδηλατόδρομοι, συντήρηση χώρων πρασίνου, αξιοποίηση των υπαρχόντων και δημιουργία νέων, αθλητικοί χώροι για βαρέα αθλήματα, ηλεκτρονική διαβούλευση (Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης, 2009).

Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες ενημερώσεις και έπειτα από μελέτη του δήμου σε αρκετά μεγάλο βαθμό πραγματοποιούνται στο δήμο οι παρακάτω δράσεις και αναπτυξιακές εφαρμογές:

- Αναπτυξιακά προγράμματα, γενικότερα όμως είναι ένας τομέας όπου θα μπορούσε να αναπτυχθεί πολύ περισσότερο, όπως και το αναπτυξιακό προφίλ γενικότερα του δήμου.
- Κοινωνικές δράσεις του δήμου εφαρμόζονται το 2016-2017 μέσα από το δημοτικό κέντρο μελέτης για τρίτο συνεχόμενο έτος υπό το πλαίσιο των προγραμμάτων κοινωνικής προσφοράς προς τους μαθητές της πόλης
- Επίσης ο δήμος εφάρμοσε το 2015-2016 το πρόγραμμα Εκπαίδευσης και Διά Βίου Μάθησης

- Το 2016-2017 Το Ελεύθερο Πανεπιστήμιο του Δήμου Βριλησίων συνεχίζει τη λειτουργία του διασφαλίζοντας την εκπαιδευτική επιμόρφωση του πολίτη
- Ο δήμος εφαρμόζει πρόγραμμα ψυχολογικής υποστήριξης του Οργανισμού Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης απευθύνεται δωρεάν σε όλους τους κατοίκους του Δήμου
- Πραγματοποιούνται εκδηλώσεις για πολιτιστικά θέματα
- Στο δήμο υπάρχει οικολογική συνείδηση που εκφράζεται μέσα από προγράμματα ανακύκλωσης και σχεδιασμό διαχείρισης απορριμμάτων
- Ο οργανισμός κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης παρέχει δωρεάν υπηρεσίες αλλά και ενημερώσεις για τη λειτουργία παιδικών σταθμών
- Ο πολιτιστικός σύλλογος του δήμου συμμετέχει στη προβολή επιμορφωτικών παραστάσεων και θεάτρου
- Διαθέτει 7 νηπιαγωγεία, 6 δημοτικά και 5 λύκεια (Δήμος Βριλησίων 2017).
- Ο Δήμος κάθε χρόνο καταρτίζει ένα εκτενές τεχνικό πρόγραμμα, καταρτίζοντας κάθε προσπάθεια για τη βελτίωση των υποδομών της Πόλης, τη συντήρησή τους και κυρίως τη δημιουργία νέων στα πλαίσια της υλοποίησης μιας σύγχρονης πόλης.
- Τα έργα που πραγματοποιούνται κάνουν χρήση των νέων τεχνολογιών π.χ. φωτοβολταϊκές κυψέλες για την παραγωγή ηλεκτρισμού και μεθοδολογιών διαμόρφωσης δημόσιων χώρων.
- Παράλληλα ο Δήμος εκπονεί ένα σύνολο μελετών όπως είναι το ΓΠΣ, αλλά και μελέτες ωρίμανσης έργων και εργασιών.
- Επίσης ο Δήμος υλοποιεί στρατηγική χρήσης των τεχνολογιών πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών για την υλοποίηση υπηρεσιών εξυπηρέτησης του πολίτη και εκσυγχρονισμού των υπηρεσιών του.
- Στις πρόσφατα ολοκληρωμένες δράσεις του, ο δήμος έχει κατασκευάσει τροφοδοτικό αγωγό υδατοδεξαμενής, συντηρεί συγκεκριμένους

ασφαλοτάτητες όπου χρειάζεται και όπου κρίνεται απαραίτητο, συντηρεί ολυμπιακές εγκαταστάσεις καθώς και εφαρμόζει υδραυλικά έργα αντιπλημμυρικής προστασίας αττικής οδού.

- Στις υλοποιούμενες δράσεις του δήμου ανήκουν αντιπλημμυρικά έργα , αναβάθμιση παιδικών χαρών, αποκατάσταση σιντριβανιών και ζητήματα που αφορούν γενικότερες ανάγκες γενικού πολεοδομικού και ρυμοτομικού σχεδίου.
- Για τις προγραμματισμένες του δράσεις ο δήμος, έχει αφιερώσει χρηματικό ποσό της τάξης των 5.334.000 €

Σύμφωνα με τις πιο πρόσφατες εξελίξεις του Δήμου μέσω του Οργανισμού Κοινωνικής Προστασίας & Αλληλεγγύης και του Κοινωνικού Ιατρείου-Φαρμακείου, απευθυνόμενος σε όλους τους κατοίκους της πόλης προχωρά στη δημιουργία Ιατρείου Πόνου, σε συνεργασία με την Ελληνική Εταιρία Θεραπείας Πόνου και Παρηγορικής Φροντίδας (ΠΑΡΗ.ΣΥ.Α), από την Τετάρτη 8 Μαρτίου 2017.

Βασιζόμενοι στο θεματικό πλαίσιο 9 του ΕΣΠΑ και τις κατευθύνσεις των εθνικών και περιφερειακών στρατηγικών θα μπορούσαμε να κάνουμε τις παρακάτω προτάσεις που προβλέπεται ότι με της εφαρμογή των συγκεκριμένων μέτρων θα προσδώσουν στο δήμο επιπλέον δυναμική στην ανάπτυξη και βελτίωσή του ελαχιστοποιώντας τις όποιες ελλείψεις και αδυναμίες.

- Ενεργές πολιτικές ένταξης με στόχο τη βελτίωση των ευκαιριών απασχόλησης
- Ενσωμάτωση των περιθωριοποιημένων κοινοτήτων
- Βελτίωση της πρόσβασης σε οικονομικά προσιτές, βιώσιμες και υψηλής ποιότητας υπηρεσίες
- Προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων
Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα

- Δημιουργία νέων και υποστήριξη υφιστάμενων Κοινωνικών επιχειρήσεων
- Ολοκλήρωση του δικτύου υποδομών
- Μείωση των ανισοτήτων για την πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας
- Μείωση του αριθμού των ατόμων σε κίνδυνο φτώχειας ή κοινωνικού αποκλεισμού
- Πρόληψη και αντιμετώπιση του κοινωνικού αποκλεισμού ευπαθών, ειδικών και λοιπών ομάδων πληθυσμού
- Πολιτισμική, κοινωνική και οικονομική ενσωμάτωση περιθωριοποιημένων κοινοτήτων
- Δημιουργία νέων και υποστήριξη υφιστάμενων Κοινωνικών επιχειρήσεων
- Αποτελεσματική λειτουργία του δικτύου πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας
- Δημιουργία θέσεων απασχόλησης

Το έργο του δήμου είναι μέχρι στιγμής πολύ σημαντικό, μιας και έχει ήδη επιτύχει ήδη σε αρκετούς τομείς ενώ έχει ήδη θέσει στόχους που αφορούν την περεταίρω ανάπτυξη κοινωνικοπολιτιστικών δραστηριοτήτων, τη δημιουργία και εκμετάλλευση χώρων αναψυχής και ψυχαγωγίας , τη κατασκευή και εκμετάλλευση χώρων στάθμευσης αυτοκινήτων χώρων κοινωνικών και πολιτιστικών λειτουργιών, την οργάνωση και εκμετάλλευση του δικαιώματος του Δήμου επί της διαφήμισης προϊόντων και επιχειρήσεων.

Παρ' όλες τις όποιες ελλείψεις, πρόκειται για ένα δήμο ο οποίος έχει να προσφέρει ακόμα πολλά. Βρίσκεται σε καλό δρόμο ανάπτυξης όπου μέσα από τις κατάλληλες υποδομές και σε συνεργασία με τους ιθύνοντες θα επιτύχει το επιθυμητό αποτέλεσμα.

Ο δήμος Βριλησίων φροντίζει σε πολύ μεγάλο βαθμό να αναπτύσσεται και να προβάλλεται, να δημιουργεί τις ιδανικές συνθήκες και υποδομές προκειμένου να υποστηρίζει τις κοινωνικά ευπαθείς ομάδες και όχι μόνο.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Βεργίδης, Δ. Κ. (2015). Η επιμόρφωση των εκπαιδευτικών στην Ελλάδα ως διάσταση της εκπαιδευτικής πολιτικής. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 29, 97-126.
- Δημαράς Κ.Θ. (2002), *Νεοελληνικός διαφωτισμός*, Αθήνα: Ερμής
- Δήμος Βριλησίων(2017) Ανάκτηση από: <http://www.vrilissia.gr> [5.3.2017]
- Δίκαιος, Κ. & Χλέτσος, Μ., 1999. *Υπηρεσίες Υγείας/ Νοσοκομείο Ιδιοτυπίες και Προκλήσεις*. Πάτρα: s.n.
- Δρακόπουλος Σ., Καραγιάννης Α.Δ. (2003), *Ιστορία της*
- ΕΕΤΑΑ, Κοινωνική Πολιτική και Τοπική Αυτοδιοίκηση, Αθήνα 1995, σελ. 130-142 27
- Επιτροπή, Ε. (2011). Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών: Ένας προϋπολογισμός για την «Ευρώπη 2020»: Μέρος II: Δελτία πολιτικής.
- Επιτροπή, Ε. (2012). Πρόταση Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με το Τα
- ΕΣΠΑ (2014-2020) Σύμφωνο εταιρικής σχέσης 2014-2020, ανάκτηση από: https://www.espa.gr/elibrary/PA_ESPA_2014_2020.pdf [2-3-2015]

- Κασίμης, Χ. (2012). *Σχεδίαση αναλογικών ολοκληρωμένων φίλτρων χαμηλής τάσης τροφοδοσίας στο πεδίο του υπερβολικού ημιτόνου* (Doctoral dissertation).
- Κατρούγκαλος, Γ., 2004. *Θεσμοί και συστήματα κοινωνικής προστασίας στο σύγχρονο κόσμο*. Αθήνα-Κομοτηνή: Σακκούλας Αντώνης.
- Κείμενο Δημόσιας Διαβούλευσης για το Πρώτο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα του Δήμου Βριλησίων(2009), Δήμος Βριλησίων
- Λάβδας, Κ. Α. (2015). Η πολυπολιτισμικότητα και η θεωρητική κληρονομιά του εθνικού κράτους. *Επιστήμη και Κοινωνία: Επιθεώρηση Πολιτικής και Ηθικής Θεωρίας*, 2, 27-52.
- Λιαρόπουλος, Λ., 2007. *Οργάνωση Υπηρεσιών και Συστημάτων Υγείας*. Αθήνα: Βήτα.
- Μαλούτας, Θ. & Οικονόμου, Δ., 1988. *Προβλήματα ανάπτυξης του κράτους πρόνοιας στην Ελλάδα. Χωρικές και τομεακές προσεγγίσεις*. Αθήνα: Εξάντας.
- Μπεσίλα – Βήκα Ε., «Το Συνταγματικό πλαίσιο του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης», Εκδοτικός οίκος Αφοί Π. Σάκκουλα, Αθήνα 1994, σελ. 65
- Μυλωνόπουλος, Δ. (2007). Ο θεσμικός ρόλος της πρωτοβάθμιας τοπικής αυτοδιοίκησης στην τουριστική ανάπτυξη σύμφωνα με το νέο Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων Επιθεώρησις Δημοσίου Δικαίου και Διοικητικού Δικαίου, (2007). Τόμος 51, τεύχος 2, Απρίλιος- Ιούνιος, σελ. 301-309.
- Ο.Κ.Ε (2016) " Γνώμη της Ο.Κ.Ε "Η Εθνική στρατηγική για την κοινωνική ένταξη: Προτεραιότητες και προκλήσεις αποτελεσματικής

εφαρμογής" Ανεκτιμημένο από : http://www.oke.gr/opinion/op_308.pdf
[5.2.2017]

- Ο.Κ.Π.Α (2014-2016) "Παρουσίαση δράσεων" Οργανισμός κοινωνικής προστασίας & αλληλεγγύης δήμου Βριλλησίων" Δήμος Βριλλησίων
- Πανταζάκος Π.Ν. (2006), *Ενστικτο και ελευθερία κατά τον Τόμας Χομπς*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα
- Πιέρρος Φ. - Μιχαλοπούλου Δώρα Λ., *Η Κοινωνική Πολιτική της ΕΟΚ. Ενημερωτικός οδηγός προσανατολισμού*, Αθήνα 1993 31
- Σακελλαρόπουλος Θ., *Ευρωπαϊκή Κοινωνική Πολιτική, Κριτική*, Αθήνα 1993 23
- Σπηλιωτόπουλος Επαμεινώνδας,(1996) *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, τόμος Ι, Έβδομη
- Στασινοπούλου Ολ. (2006), *Κράτος πρόνοιας: ιστορική εξέλιξη- σύγχρονες θεωρητικές προσεγγίσεις*, Αθήνα: Gutenberg
- Στυλιανού, Α. (2006), *Θεωρίες του κοινωνικού συμβολαίου*, Αθήνα: Πόλις
- Τσέκος Θεόδωρος, "Τοπική Αυτοδιοίκηση και Ποιότητα Υπηρεσιών, Δημόσια Δράση
- Υπουργείο εσωτερικών (2014-2020) "Οδηγός καλών πρακτικών" Παραδείγματα αξιοποίησης πόρων των διαρθρωτικών ταμείων. ΚΕΔΕ, Ε.Ε.Τ.Α.Α. Α.Ε
- Υφαντόπουλος, Γ. (1990). Το κράτος πρόνοιας και η συνταξιοδοτική πολιτική στην Ελλάδα, στις χώρες του ΟΟΣΑ και της ΕΟΚ. *Επιθεώρηση Κοινωνικών Ερευνών*, 73(73), 199-249.

Ξενόγλωσση

- Arnold N.S. (2009), *Imposing values: an essay on liberalism and regulation*, New York: Oxford University Press
- Bernhard Ebbinghaus and Anke Hassel, “Striking Deals: Concertation in the Reform of Continental European Welfare States,” *Journal of European Public Policy* 7:1, 2000.
- Castles, F. & Michell, D., 1990. *Three worlds of welfare capitalism or foyers? The Australian National University*. Canberra: Australian National University.
- Christopher Anderson and Jonas Pontusson, “Workers, worries and welfare states: Social Protection and job insecurity in 15 OECD countries,” *European Journal of Political Research* 46 (2007): 211-235.
- Christopher Anderson and Jonas Pontusson, “Workers, worries and welfare states: Social Protection and job insecurity in 15 OECD countries,” *European Journal of Political Research* 46 (2007): 211-235.
- Diamond L. (2008), *The spirit of democracy*, New York: Macmillan
- Esping Andersen, G., 1990. *The three worlds of welfare capitalism*. Princeton: Princeton University Press.
- Ferrera, M., 1996. The Southern Model of welfare in social Europe. *Journal of European Social Policy*, 6(1), pp. 17-37.

- Furniss, N. & Tilton, T., 1977. *The case of the welfare state*. Bloomington: Indiana University Press.
- Julia Lynch and Mikko Myrskylä. 2010. “Always the Third Rail? Pension Income and Policy Preferences in European Democracies.” *Comparative Political Studies* 42:8 (August): 1068-97.
- Korpi, Walter. 2003. “New Politics and Class Politics in the Context of Austerity and Globalization: Welfare State Regress in 18 Countries, 1975–95.” *The American Political Science Review* 97(3, August): 425–46.
- Lazarescu, D., & Μαλεκάκη, E. (2016). Χριστόδουλος Μπέλλας (επιμ.) Οικιακή εργασία και κοινωνική ένταξη μεταναστριών στην Ελλάδα της οικονομικής κρίσης Εκδόσεις Πανεπιστημίου Αιγαίου, Αθήνα 2012. *Social Cohesion and Development*, 9(1).
- Marco Simoni. 2013. “The Left and Organized Labor in Low-Inflation Times.” *World Politics* 65:2 (April): 314-349.
- Michael Baggesen Klitgaard. 2007. “Why Are They Doing It? Social Democracy and Market Oriented Welfare State Reforms.” *West European Politics* 30:1 (January): 172-94.
- Midgley, J., 1997. *Social welfare in global context*. London: Sage.
- Pepper D. Culpepper, “Puzzling, Powering, and ‘Pacting’: The Informational Logic of Negotiated Reforms,” *Journal of European Public Policy*, 9:5, October 2002, pp. 774-790.
- Recommended: Lyle A. Scruggs and James P. Allan. 2008. “Social Stratification and Welfare Regimes for the Twenty-first Century:

Revisiting The Three Worlds of Welfare Capitalism.” *World Politics* 60:4 (July): 642-64.

- Titmuss, R., 1974. *Social Policy:An Introduction*. London: Pan-then Books.
- Torben Iversen and John D. Stephens. 2008. “Partisan Politics, the Welfare State, and Three Worlds of Human Capital Formation.” *Comparative Political Studies* 41:4/5 (April/May): 600-37.